

คำ เ ต อ น

“กันค่อนข้างจะคิด...” ข้าพเจ้าเอ่ยขึ้น

“กันสมควรจะคิด” เซอร์ล๊อค โสล์มส์ ตัดบทอย่างอดรนทนไม่ได้

ข้าพเจ้าเชื่อว่าข้าพเจ้าก็เป็นคนหนึ่งในจำพวกมนุษย์ปฤศนที่ทนทรมาณใจมานานอย่างที่สุดแล้ว แต่ก็ยอมรับละว่าข้าพเจ้ารู้สึกรำคาญในการที่ถูกขัดค่ออย่างขมขื่นเช่นนี้ทีเดียว “จริงๆ นะ โสล์มส์” ข้าพเจ้าพูดเสียงเคร่งจริงจัง “บางที่แกก็ออกจะกวนโทโสอยู่บ้าง”

เราหมกมุ่นกับความคิดของเขาเองมากเสียจนไม่ทันตอบคำตัดพ้อของข้าพเจ้าแต่อย่างใด เขาเอามือยันคางจ้องมองดูแผ่นกระดาษที่เขาเพิ่งชักออกจากซอง ไม่แยแสกับอาหารเช้าที่อยู่ตรงหน้า ครั้นแล้วเขาก็หยิบตัวซองขึ้นชูส่องกับแสงสว่าง กับตรวจดูทั้งด้านนอกและดูที่ฝาปิดปากซองอย่างพิถีพิถะระห์

“มันเป็นลายมือของพอร์ล๊อกนั่นเอง” เขาพูดอย่างตริกตรอง “กันแทบจะไม่สงสัยเลยว่ามันเป็นลายมือของพอร์ล๊อก ถึงแม้ว่ากันจะได้เคยเห็นมาก่อนเพียงสองครั้งเท่านั้นก็ตาม ตัวอึแบบกรีกกับการเล่นหางข้างบนในแบบจำเพาะนั้นสอดคล้องชัดเจนอยู่ แต่ถ้ามันเป็นของพอร์ล๊อกละก็ ต้องมีอะไรที่มีความสำคัญชั้นหนึ่งเอามากๆ”

เขากำลังพูดกับตัวเองมากกว่ากับข้าพเจ้า แต่ความสนใจของข้าพเจ้าก็มลายไป ด้วยวาทะดังกล่าวได้ปลุกให้เกิดความสนใจขึ้นแทนที่

“ใครกันนะพอร์ล๊อกคนนี้นะ” ข้าพเจ้าถาม

“พอร์ล๊อกเป็นนามแฝง วัตสัน เป็นแต่ชื่อสำหรับหมายรู้กันเท่านั้น แต่เบื้องหลังชื่อนี้มีบุคลิกภาพหลบๆ ซ่อนๆ แฝงอยู่

ในจดหมายฉบับก่อนคราวหนึ่งเขาบอกกันตรงๆ ว่าชื่อนี้ไม่ใช่ชื่อของเขาเอง ซ้ำยังทำให้กันสืบเบาะแสเขาท่ามกลางคนนับล้านที่หลั่งไหลอยู่ในมหานครนี้เสียอีก พอร์ล็อกเป็นคนสำคัญไม่ใช่สำหรับตัวเขาเอง แต่สำหรับคนใหญ่ที่เขาต้องแหวะอยู่ แก่กว่าดวงตาพู่เขาก็แล้วกันถึงปลาเหาดลามากับปลาจลามา หมานากับลิงโต--อะไรก็ได้ที่เป็นผู้น้อยคู่กับสิ่งนำพรันพริง ไม่แต่จะนำพรันพริงเท่านั้นนะ วัตสัน ซ้ำยังลามกด้วย -- ลามกในชั้นอุกฤษฏ์ทีเดียวละ นั่นแหละเป็นตอนที่เขาเข้ามาอยู่ในข้าย่งเล็งของกัน แก่ได้ยืนกันพูดถึงศาสตราจารย์มอริอาร์ตีมาแล้วไม่ใช่หรือ”

“ผู้ร้ายตามหลักวิทยาศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงคนนั้นละซี ซึ่งเป็นที่เลื่องลืออยู่ในหมู่ผู้ร้ายพอๆ กันกับ...”

“กันกระดากใจ วัตสัน!” โฮล์มส์พึมพำน้ำเสียงออกจะตึงๆ

“กันกำลังจะพูดว่าพอๆ กันกับที่ประชาชนไม่รู้จักเขาต่างหากละ”

“น่าฟัง! น่าฟังอย่างที่สุด!” โฮล์มส์ร้อง “แกกำลังพัฒนาลีลาความขบขันคมคายอย่างคาดไม่ถึงอยู่นะ วัตสัน ซึ่งกันต้องหัดระวังตัวไว้บ้างละ แต่ในการเรียกมอริอาร์ตีว่าผู้ร้ายนั้น แก่กำลังตราหน้าเขาตามสายตาของกฎหมาย -- ซึ่งศักดิ์ศรีและความอัศจรรย์ของเรื่องก็อยู่ที่นั่นแหละ! นักวางแผนผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดตลอดกาล ผู้ควบคุมอุลามกกรรมทุกชนิด จอมมันสมองของแหล่งอเวจี -- มันสมองซึ่งอาจจะสร้างสรรค์หรือกุมโชคชะตาของชาติทั้งหลายได้อย่างดี ๆ นั้นแหละเขาละ! แต่เขาก็อยู่เหนือความระแวงสงสัยของคนทั่วไปยิ่งนัก ปลอดภัยจากการวิพากษ์วิจารณ์ยิ่งนัก วิธีดำเนินการและการดำรงตนของเขาก็น่าเลื่อมใสมาก จนขนาดว่าเขาสามารถจะลากตัวแกขึ้นศาลในการที่แกตราหน้าเขาอย่างนั้น และสูบเงินบำนาญทั้งปีของแกเสียหนะๆ เป็นค่าทำขวัญการที่เขาถูกสบประมาททีเดียว ไม่ใช่เขาทรอกหรือที่เป็นผู้แต่ง “เดอะไดนามิกส์ออฟแอนแอสเตอร์อยด์” (ศักยภาพแห่งดาวเคราะห์น้อย) ซึ่งเป็นหนังสือที่ขึ้นถึงชั้นสุขุมคัมภีร์ภาพในทางคณิตศาสตร์อันบริสุทธิ์ จนกว่ากันว่าไม่มีใครในวงการหนังสือเกี่ยวกับวิทยาการจะอาจวิพากษ์วิจารณ์ได้เลยทีเดียว นี่เป็นคนที่ควรระวังจะลวงเกินอยู่หรือ หมอปากเประกับศาสตราจารย์ผู้ถูกสบประมาท -- นี่แหละจะเป็นยี่ห้อของแกกับเขา! นั่นเป็นอัจฉริยภาพทีเดียวนะ วัตสัน แต่ถ้ากันไม่ต้องมัวยุ่งกับคนต่ำๆ ละก็สักวันหนึ่งทรอกทีของเราคงจะมาถึงแน่ๆ”

“กันจะขออยู่ดูด้วยคนหนึ่งละ!” ข้าพเจ้าออกอุทานด้วยความเลื่อมใส

“แต่แกกำลังพูดถึงพอร์ลล็อกคนนี้อยู่นะ”

“อ้อ จริง -- คนที่ใช้ชื่อว่าพอร์ลล็อกนั้นเป็นห่วงหนึ่งในสายโซ่ตัดจากหัวขมวดใหญ่มาข้างเล็กน้อย แต่พอร์ลล็อกไม่ใช่ห่วงที่แน่นอนอะไรเลย -- พุดในระหว่างเรานะ เขาเป็นรอยบุบสลายรอยเดียวเท่านั้นในสายโซ่ เท่าที่กันสามารถจะทดสอบดูแล้วนั้นนะ”

“แต่ไม่มีสายโซ่เส้นไหนจะแน่นอนแข็งแรงนักหรอก ในเมื่อมีห่วงที่บุบสลายอยู่”

“ถูกต้อง วัตสันเพื่อนยาก! เพราะเหตุนี้แหละ พอร์ลล็อกจึงมีความสำคัญอย่างออกฤทธิ์ อาศัยที่เขาเริ่มคิดที่จะกลับตัวเป็นคนดี ประกอบกับได้แรงหนุนโดยการกระตุ้นใจอย่างแรงจากเงินสิบปอนด์ที่ส่งไปให้เขาทางอ้อมเป็นครั้งคราว เขาได้ส่งข่าวคืบหน้ามาให้กันครั้งหนึ่งหรือสองครั้งซึ่งมีค่าอยู่ -- มีค่าอย่างสูงสุดในข้อที่ช่วยให้คาดหมายและป้องกันอาชญากรรมได้มากกว่าแก้ลำ กันไม่มีข้อสงสัยเลยว่า ถ้าเรามีกุญแจไขรหัสลับเราก็คงได้พบว่าการติดต่อกำลังอยู่ในทำนองที่กันระบุนี้แหละ”

โฮล์มส์คลีกระดากแบบลงบนงานของเขายังไม่ได้ใช้ ข้าพเจ้าลุกขึ้นทำแขนเหนือตัวเขาและจ้องลงดูลักษณะสารแปลกประหลาดซึ่งมีว่าดังนี้

534 C2 13 127 36 31 4 17 21 41

Douglas 109 293 5 37 Birlstone

26 Birlstone 9 127 171

“แกเข้าใจว่าอะไร โฮล์มส์”

“เห็นได้ชัดว่าเป็นความพยายามที่จะสื่อข่าวลับ”

“แต่มันจะมีประโยชน์อะไร ในการใช้รหัสลับโดยไม่บอกกุญแจไขรหัส”

“ในกรณีนี้ ไม่มีเลย”

“ทำไมแกจึงพูดว่าในกรณีนี้”

“ก็เพราะว่ามีรหัสหลายชนิดที่กันจะอ่านออกได้ง่ายๆ เท่ากับอ่านความหมายที่แฝงอยู่ในช่องโอดครวญตามหนังสือพิมพ์นะซี -- วิธีการหายๆ จำพวกนี้เป็นอาหารความคิดโดยไม่ทำให้เหนื่อยสมองอะไรเลย แต่ที่มันผิดกัน เห็นอยู่ชัดๆว่า

มันพาดพิงถึงคำในหน้าหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่ง ถ้าเขาไม่บอกว่าหน้าเท่าใดกับหนังสือเล่มไหน ก็น่าทึ่งมาก”

“แต่ทำไมถึงใส่คำว่า ‘ดักลาส’ กับ ‘เบิร์ลสโตน’ เอาไว้ด้วย”

“ก็เห็นอยู่ชัด ๆ ว่าเพราะคำนี้ไม่มีอยู่ในหน้าหนังสือเล่มนั้นนั่นเอง”

“ก็แล้วทำไมเขาถึงยังไม่บอกชื่อหนังสือมาล่ะ”

“ความเฉลียวใจตามปกติของแกนั้นแหละ วัตสันเอ๋ย ความฉลาดภายใน หัวคิดอันเป็นที่ชื่นชมของเพื่อนๆ แกนั่นเอง จะกันไม่ให้แกสอดตัวรหัสกับกุญแจไขมาในช่องเดียวกันเด็ดขาด ฉวยพลาดท่าพลาดทางจดหมายไม่ถึงผู้รับแก้ก็จบหายเท่านั้น เท่าที่ทำอย่างนี้ มันต้องเหลวหมดทั้งสองอย่างจึงจะเกิดอันตราย ที่นี้เวลาของจดหมายเที่ยวที่สองก็ล่วงไปแล้ว ถ้าไม่มีจดหมายอธิบายความคืบหน้ามาถึงเรา ก็น่าจะแปลกใจอยู่ หรือมิฉะนั้นมันก็น่าจะเป็นหนังสือเล่มที่ตัวเลขเหล่านี้อ้างถึงเสียมากกว่าก็ได้”

ความคาดคะเนของโฮล์มส์เป็นอันเห็นผลภายในชั่วสองสามนาทีเท่านั้น โดยบิลลีได้กรับใช้ไฟล์เข้ามาพร้อมด้วยจดหมายที่เรากำลังคาดหมายอยู่

“ลายมือเดียวกัน” โฮล์มส์เอ่ยในขณะที่เปิดซอง “ลงชื่อกำกับมาจริง ๆ เสียด้วย” เขากล่าวต่อ น้ำเสียงบอกความปิติเมื่อคลี่จดหมายออกดู “มาซี เรา กำลังจะได้เรื่องละ วัตสัน” แต่ครั้นเขาอ่านข้อความในจดหมายนั้นคิ้วของเขาก็กลับขมวดลง

“แล้วกัน นี่น่าผิดหวังมาก! วัตสัน กันเกรงว่าความคาดหมายทั้งหลายแห่งของเราจะล้มละลายหมดเสียแล้ว ก็น่าเชื่อว่าพอร์ล็อกคนนี้น่าจะมีภัยอะไรเป็นแน่”

“มิสเตอร์เชอร์ล็อก โฮล์มส์” เขาว่า “ผมต้องขอยุติเรื่องนี้ที่มันเสี่ยงอันตรายมากเกินไป เขาส่งสั้ยผมเข้าแล้ว ผมสามารถมองเห็นได้ว่าเขาส่งสั้ยผม พอผมจำหน้าซองจดหมายนี้เสร็จเข้าจริง โดยตั้งใจว่าจะส่งกุญแจไขรหัสมาให้คุณ จู่ๆ เขาก็ตรงเข้ามาหาผม แต่ผมปิดไว้ได้ทัน ถ้าเขาเห็นล่ะก็ มันคงทำให้ผมเดือดร้อนแน่ แต่ถึงกระนั้นผมก็ยังอ่านความส่งสั้ยจากนัยน์ตาของเขาได้ ได้โปรดเผาศรรหัส ซึ่งเดี๋ยวนี้ไม่เกิดประโยชน์แก่คุณเสียด้วย

เฟรด พอร์ล็อก”

โฮล์มส์นั่งขมวดคิ้ว เฟงมองเตาผิง มือบีกระดากจดหมายอยู่ชั่วครู่หนึ่ง “เรื่องของเรื่อง” เขาพูดขึ้นในที่สุด “มันอาจจะไม่มีอะไรเลยก็ได้ มันอาจจะเป็นแต่ความหวาดอย่างวัวสันหลังหวะของเขาเท่านั้น โดยที่รู้ตัวของตัวอยู่ว่าเป็นคนขายพวก เขาอาจจะทีกหักสยตาของอีกคนหนึ่งเป็นความระแวงไปก็ได้”

“อีกคนหนึ่งนั่นนะ กันเข้าใจว่าคงจะเป็นศาสตราจารย์มอริอาร์ตี้ละซี”

“จะเป็นใครเสียอีกละ! เมื่อคนใดคนหนึ่งในพรรคพวกพูดถึง ‘เขา’ ละก็ แกงจู้เถิดว่าคนเหล่านั้นหมายถึงใคร สำหรับคนเหล่านั้นมี ‘เขา’ ผู้ใหญ่ยิ่งอยู่คนเดียวเท่านั้นแหละ”

“แต่เขาจะทำอะไรได้”

“ฮืม! นั่นเป็นปัญหาใหญ่มหัพสาร เมื่อแกมีบุคคลคนหนึ่งในจำพวก มันสมองชั้นหนึ่งของยุโรปเป็นคู่ปฏิปักษ์อยู่ ทั้งมีอำนาจมืดทั้งหลายแหล่หนุนหลัง เขาอยู่ด้วย มันก็มีทางที่จะเป็นไปได้โดยไม่มีที่สิ้นสุด ถึงอย่างไรก็ดี พ่อเพื่อน พอร์ล็อกก็หวาดเสียจนสติไม่อยู่กับเนื้อกับตัวเห็นๆอยู่ กรุณาเรียบเรียงมือในจดหมายกับลายมือที่จำหน้าของ ซึ่งเขาว่าเขียนขึ้นก่อนการมาอย่างไม่ชอบกลนี้ ดูซี ลายมือหนึ่งชัดและเรียบ ส่วนอีกลายมือหนึ่งเส้นขยุกขยิกเสียจนอ่านแทบไม่ออกทีเดียวละ”

“ก็ทำไมเขาจึงเขียนจดหมายมาเล่า ทำไมเขาถึงไม่มาเสียเองนะ”

“นั่นก็เพราะเขากลัวว่ากันจะเกิดสับสนเขาขึ้นมาในข้อนั้น แล้วก็อาจจะเป็นเหตุให้เขาเดือดร้อนได้นั่นเอง”

“ไม่ต้องสงสัย” ข้าพเจ้าพูด “แน่นอนทีเดียว” ข้าพเจ้าได้หยิบตัวสารหัสขึ้น และกำลังก้มลงดูอยู่ “มันน่ากลัวไม่เบา เมื่อคิดถึงความลับที่สำคัญอาจจะแฝงอยู่กับรหัสในกระดาษแผ่นนี้ก็ได้ แต่มันกลับเป็นการเหลือสติปัญญาของมนุษย์ที่จะเข้าถึงไปเสียฉิบ”

เซอร์ล็อก โฮล์มส์ เลือกอาหารเข้าที่ยังมิได้ลิ้มออกห่าง และจุดกลิ้ง ยาสูบอันแสนจุนคู่สมาธิอย่างสุดซึ้งของเขาขึ้น “กันยังสงสัย!” เขาเอ่ยขึ้น พลางเอนหลังจ้องมองที่เพดาน “ชะรอยจะมีข้อที่รอตสติปัญญาอันวามของแก ไปบ้างก็ได้ เราขบปัญหากันโดยอาศัยเหตุผลล้วนๆดูเถิด ตัวอ้างอิงของคนคนนั้น คือหนังสือเล่มหนึ่ง นั่นแหละเป็นจุดเริ่มต้นของเรา”

“ซึ่งยังออกจะเลื่อนราวอยู่”

“ก็เอาเถอะ เรามาดูกันดีกว่าจะทะลอมให้มันแคบลงได้ไหม เท่าที่กันพงเล็งจิตใจของกันดู รู้สึกว่ายังไม่ถึงแก่นเสียทีเดียว เรามีอะไรเกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้ ส่อแนวทางอยู่บ้างละ”

“ไม่มีเลย”

“เออละ เออละ มันไม่เลวร้ายถึงเพียงนั้นเสียทีเดียวหรอกนะ สารรหัส เริ่มต้นตัวเลข ๕๓๔ ตัวเบ้อเรอ ึ่งไม่ซ้ำรี เราจะตีเป็นสมมติฐานที่ใช้ได้เสียก็ได้ ว่าเลข ๕๓๔ เป็นเลขหน้าหนังสือที่รหัสอ้างถึงโดยเฉพาะ เมื่อเป็นเช่นนั้นหนังสือของเรา ก็กลายเป็นหนังสือเล่มเบ้อเรอขึ้นมาแล้ว ซึ่งแน่นอนว่าเป็นข้อหนึ่งละที่ได้เรามีอะไรอื่นสื่อถึงลักษณะของหนังสือเล่มเบ้อเรอนี้อีกละ เครื่องหมายถัดไปก็คือ C2 นั้นแกเข้าใจว่าอะไร วัตสัน”

“บท (chapter) ที่สองนั่นเอง ไม่ต้องสงสัย”

“เห็นจะไม่ใช่ออย่างนั้นหรอก วัตสัน กันเชื่อแน่ว่าแกคงเห็นด้วยกับกันว่า ถ้าเขาบอกเลขหน้าให้แล้ว จำนวนบทก็ไม่เป็นสาระ อีกประการหนึ่ง ถ้าหน้า ๕๓๔ พาเราไปแค่บทที่สองเท่านั้น ตัวความยาวของบทที่หนึ่งมันก็ต้องเป็นสิ่งที่เหลือระอาจริงๆ”

“คอลัมน์ (column) นั่นเอง!” ข้าพเจ้าร้อง

“แก วัตสัน เข้าวันนี้หัวแกแล่นอยู่นะ ถ้ามันไม่ใช่คอลัมน์กันก็หลงไปมาก เพราะฉะนั้นตอนนั้นแกเห็นละซีว่าเราเริ่มมองเห็นหนังสือเล่มเบ้อเรอ พิมพ์คอลัมน์คู่แล้ว ซึ่งแต่ละคอลัมน์นั้นยาวไซ ค่าที่มีค่าหนึ่งในสารระบุนั้นตัวเลขถึงสองร้อยเก้าสิบสาม เราบรรลุถึงที่สุดของความมีเหตุผลจะอำนวยให้ได้หรือยัง ละ”

“กันเกรงว่าเราเห็นจะบรรลุแล้วละ”

“แกละก็ยอมหมอบราบคาบแก้วเอาคือๆ เสียอย่างนี้ เอาอีกสักแวบหนึ่งเถอะน่า วัตสันเอ๊ย-- ส่งคลื่นสมองออกมาอีกสักกระลอกหนึ่งเถอะน่า! ถ้าหนังสือเป็นหนังสือพิเศษวิสามานย์เขาก็คงส่งมาให้กันแล้ว แต่แทนที่จะเป็นอย่างนั้น เขากลับตั้งใจจะส่งกุญแจไขรหัสมาในซองนี้ ก่อนที่ความคิดของเขาจะถูกขัดขวาง นั่นนะเขาออกมาในจดหมายอย่างนั้น ข้อนี้ดูๆ ก็เหมือนจะสื่อว่าหนังสือนั้นเป็นเล่มหนึ่งที่เขาคิดว่ากันจะหาเอาเองได้ไม่ยาก เขามีหนังสือเล่มนั้นอยู่-- และเขานึกว่ากันก็คงมีเหมือนกัน รวมความก็คือมันเป็นหนังสือที่มีอยู่ดาษดื่นมาก

นั่นเอง วัตสัน”

“ที่แกพูดมานี้ฟังขึ้นแน่นอน”

“เมื่อเช่นนี้จึงเป็นอันว่าเราได้ทะล่อมขอบเขตของการค้นคว้าแคบเข้ามาแล้ว จนได้ความว่าเป็นหนังสือเล่มใหญ่เบ้อเรอ พิมพ์คอลัมน์คู่และมีอยู่ดาษดื่นทีเดียว”

“คัมภีร์ไบเบิลนั้นปะไร!” ข้าพเจ้าร้องอย่างมีชัย

“ดี วัตสัน ดี! แต่ถ้าจะให้กันพูด ก็ต้องว่ายังไม่ดีพอ! ถึงแม้สมมติว่ากันยอมรับคำชมเชยไว้เสียเอง กันก็เห็นจะไม่ยอมระบุชื่อหนังสือเล่มหนึ่งเล่มใดที่น่าจะอยู่ที่ใกล้มือสมุนของมอริอาร์ตี่น้อยเต็มที่เป็นอันขาด นอกจากนี้พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ก็มีอยู่หลายฉบับพิมพ์เต็มที จนยากที่ เขาจะยึดถือว่าหนังสือสองเล่ม จะมีการจัดหน้าที่เหมือนกันได้ นี่เป็นหนังสือที่มีมาตรฐานเดียวกันอย่างชัดเจน เขารู้แน่ทีเดียวว่า หน้า ๕๓๔ ของเขาจะตรงกับหน้า ๕๓๔ ของกัน”

“แต่มีหนังสืออยู่ไม่กี่อย่างน่าจะตรงกันกับที่แกว่า”

“ก็ถึงว่าซี เราจะรอดตัวไปได้ก็อยู่ตรงที่ว่านั่นแหละ การค้นคว้าของเรา แคบเข้ามาถึงประเภทหนังสือมาตรฐาน ที่อาจกล่าวได้ว่าใครๆก็คงจะมี”

“คู่มือตารางเดินรถไฟของแบรดชอว์ลส์ซี!”

“ก็ยังมีข้อยากอยู่นั่นแหละ วัตสัน คำที่คู่มือของแบรดชอว์ลส์ซีนั้นกะทัดรัด ไม่ฟุ่มเฟือยจริง แต่ก็อยู่ในวงแคบ ถ้อยคำที่มีอยู่คงไม่พอที่จะใช้ส่งสารใน ลักษณะกว้างได้มากนัก เราจะต้องกันคู่มือของแบรดชอว์ลส์ออกไปเสีย พจนานุกรมก็เหมือนกัน กันเกรงว่าจะรับเอาไม่ได้ด้วยเหตุผลแบบเดียวกัน เมื่อเช่นนี้ยังมีอะไรเหลืออยู่อีกละ”

“จดหมายเหตุนี้เอง!”

“วิเศษ วัตสัน! ถ้าแกก็ยังไม่ถูกจุดกันก็เข้าใจผิดมาก รายปีนั้นแหละ! เรามาพิจารณากันว่าจดหมายเหตุรายปีของวิตเทกเกอร์มันแพร่หลายดาษดื่นอยู่มันมีจำนวนหน้าเท่าเรื่องของเขา ทั้งพิมพ์คอลัมน์คู่ด้วย ถึงแม้ในภาคต้นๆ จะประหยัดคำที่ใช้อยู่ แต่ถ้ากันจำไม่ผิด ในภาคท้ายๆ เล่มก็สาธยายความเสียเป็นคั้งเป็นแควทีเดียว” เขาหยิบหนังสือดังกล่าวขึ้นจากโต๊ะหนังสือของเขา “นี่หน้า ๕๓๔ คอลัมน์ที่สอง พิมพ์ข้อความเสียแน่นเอียด เรื่องการค้าและ ขุมทรัพย์การของบริติชอินเดียน แกจดคำลงไว้ด้วยนะ วัตสัน! คำที่สิบสาม ก็คือ ‘Mahratta (มหารัฐฐะ)’ กันเกรงว่าจะเป็นการตั้งต้นที่ไม่สู้ชอบมาพากลนัก

เสียแล้ว คำที่หนึ่งร้อยยี่สิบเจ็ดได้แก่ ‘Government (รัฐบาล)’ ซึ่งอย่างน้อยก็ได้รับความ ถึงแม้ออกจะไม่เกี่ยวอะไรกับเราและศาสตราจารย์มอริอาร์ตก็ตามที่นี้ลองดูอีกที รัฐบาลมหารัฐจะทำอะไรบ้าง อพิโซ! คำต่อไปคือ ‘Pig’s-bristles (ขนหมู)’ ไม่รอดสันดอนเสียแล้วเรา วัตสันเอ๋ย! จบกัน!”

เขาพูดติดตลกก็จริง แต่อาการที่คว้านอกของเขาขมวดมุ่นก็บอกถึงความผิดหวังและวุ่นวายใจอยู่ ส่วนข้าพเจ้าก็นั่งงงรู้สึกไม่สบายใจ ได้แต่ทอดสายตาจ้องดูไฟเตาผิงอย่างเงยบังนไปนาน แล้วเสียงร้องอุทานของโฮล์มส์ก็พลันดังทำลายความเงียบขึ้น พร้อมกันนั้นเขาปราดไปที่ตู้ ล้วงหยิบเอาหนังสือปกเหลืองอีกเล่มหนึ่งถือกลับมาเป็นเล่มที่สอง

“เรามันเสียท่า วัตสันเอ๋ย ก็เพราะนำสมัยเกินไป!” เขาร้อง “เรามันล่องหนไปก่อนสมัยของเรา จึงต้องเสียทำตามระเบียบ โดยที่วันนี้เป็นวันที่เจ็ดมกราคม เราจึงหลงมโนจดหมายเหตุฉบับใหม่เสียดิบดี พอร์ล็อกน่าจะผูกสารของเขาขึ้นจากจดหมายเหตุฉบับเก่าเสียแหละมาก ไม่ต้องสงสัย ถ้าจดหมายอธิบายของเขาได้เขียนขึ้นจริง เขาก็คงต้องบอกเราอย่างนั้น ตอนนี้นำดูกันซิว่าหน้า ๕๓๔ มีอะไรบรรจุไว้สำหรับเราบ้าง คำที่สิบสามคือ ‘There’ ซึ่งค่อนข้างมีเค้าเข้าที่ขึ้นมาก คำที่หนึ่งร้อยยี่สิบเจ็ดคือ ‘is’ -- ‘There is (มี)’” นัยน์ตาของโฮล์มส์เป็นประกายวาวเพราะความตื่นเต้นเต็มที่ ส่วนนิ้วมืออันเรียวยาวรุกริกของเขาระตุกที่เดียวในขณะที่เขานับคำ ‘danger (อันตราย)’ ฮะฮ่า! ได้การ! จดไว้ที่ วัตสัน ‘There is danger - may - come - very - soon - one. (มีอันตรายที่อาจจะเกิดไม่ช้านัก)’ ต่อจากนี้เรามีชื่อ ‘Douglas (ดักลาส)’ แล้วก็ ‘rich - country - now - at - Birlstone - House - Birlstone - confidence - is - pressing. (มั่งคั่ง - ชนบท - เดียวนี้ - ที่ - เบิร์ลสโตน - คฤหาสน์ - เบิร์ลสโตน - ความเชื่อมั่น - กำลัง - ดำเนิน)’ นั่นปะไร วัตสัน! แก่คิดเห็นยังไงในเหตุผลล้วนๆ กับผลลัพธ์ของมัน ถ้าร้านค้าผักมีของจำพวกพวงมาลาช่อชัยพฤกษ์ขยาละก็ มันจะใช้ให้เจ้าบิลลีไปซื้อเอามาทียวละ”

ข้าพเจ้ากำลังตะลึงมองดูสารประหลาดซึ่งข้าพเจ้าได้เขียนลงในกระดาษฟูลสแกปบนเขาของข้าพเจ้าตามที่เขาได้ถอดรหัสออกนั้น

“วิธีแสดงความหมายของเขาช่างยอกย้อนแปลกประหลาดเสียจริง ๆ!”

ข้าพเจ้าพูด

“ตรงกันข้าม เขากลับทำตัวอย่างวิเศษทีเดียว” โฮล์มส์ตอบ “เวลาแก้ค้นหา คำในคอลัมน์เดียวโดดๆ ที่จะใช้แสดงความหมายของแก แกจะมุ่งหวังให้ได้ คำที่เกะตึงการทุกคำไม่ได้หนักหรือแก จำต้องละอะไรไว้ให้สติปัญญาของผู้รับสารของแกคิดเอาเองบ้าง ความหมายของสารนั้นแจ่มแจ้งอย่างบริบูรณ์ทีละละ มีอุลามกรรมบางอย่างมุ่งกระทำกับดักลาสคนหนึ่ง จะเป็นใครก็ตามแต่ เขาอาศัยอยู่ตามที่ระบุไว้ และเป็นสุภาพบุรุษที่มั่งคั่งคนหนึ่งในชนบท เขาเชื่อแน่น ‘confidence’ เป็นคำใกล้เคียงกันกับ ‘confident’ เท่าที่เขาจะค้นได้ -- ว่ามันกำลัง เป็นเรื่องด่วนทีเดียว นั่นแหละเป็นผลลัพธ์ของเรา ทั้งเป็นการแยกแยะขึ้นหน่อยๆ ที่ได้กระทำอย่างเป็นงานเป็นการมากเสียด้วย!”

โฮล์มส์มีความเบิกบานอย่างไม่สงวนท่าทีตามวิสัยศิลปินที่แท้จริงในผลงาน ที่กระตือรือร้นของเขา แม้ในยามที่เขาหดหูเศร้าหมองใจเมื่อมันตกลงใต้ระดับสูง ที่เขามุ่งมั่นนั้นก็ตาม เขายังคงหัวเราะหึๆ ในผลสำเร็จของเขาอยู่ เมื่อบิลลีเปิดประตู พาสารวัตรแมกโดแนลด์แห่งสกอตแลนด์ยาร์ดเข้ามาในห้อง

ตอนนั้นยังเป็นระยะต้นๆ ของปลายทศวรรษ ๑๘๘๐ เมื่อเล็ก แมกโดแนลด์ ยังไม่มีชื่อเสียงในระดับชาติดุจดั่งที่เขาประจบอยู่เดี๋ยวนี้ เขาเป็นสมาชิกหนุ่ม แต่เป็นที่วางใจของกองสืบ เป็นผู้ซึ่งได้แสดงฝีมือยอดเยี่ยมโดดเด่นอยู่ในหลายคดีที่เขาได้รับมอบหมายให้ทำมาแล้ว ร่ามสูงและเห็นแต่กระดูกของเขาส่อลักษณะของ พลังกายอันเป็นเยี่ยม กะโหลกศีรษะขนาดใหญ่ประกอบด้วยดวงตาสีเป็นประกาย ก็บอกถึงสติปัญญาอันหลักแหลมที่ฉายออกจากเบื้องหลังคิ้วอันดกของเขาไม่น้อย เขาเป็นคนเงียบๆ ซ่างพิณิจพิเคราะห์ และเคร่งขรึม มีสำเนียงพูดแปร่ง เสียงหนัก อย่างชาวเบอร์ตันทีเดียว

นับได้สองครั้งแล้วในวิถีทางงานของเขา ที่โฮล์มส์ได้ช่วยให้เขาบรรลุผลสำเร็จ โดยเจ้าตัวเองได้ประสบแต่ความเบิกบานในการใช้สติปัญญาเท่านั้นเป็นรางวัล อาศัยเหตุผลทั้งนี้ ความชอบพอนับถือของชาวสกอตที่มีอยู่ในสหายนักสืบสมัครเล่น ของเขาจึงเป็นไปอย่างซาบซึ้งและเขาได้แสดงออกอย่างตรงไปตรงมาในคราวที่ เขามาหาหรือโฮล์มส์ในปัญหาขัดข้องทุกเรื่อง อันสติปัญญาสามัญนั้นจะรู้จักสิ่งใด ที่สูงยิ่งกว่าตัวเองก็หาไม่ แต่แววจลลิตย่อมตระหนักในอัจฉริยภาพได้อย่างฉับไว และแมกโดแนลด์ก็มีแววจลลิตในอาชีพของเขา พอที่จะช่วยให้เขาสามารถเล็งเห็น ได้ว่าการแสวงความช่วยเหลือจากผู้ที่เป็นเอกอยู่แล้วในยุโรปทั้งในด้านภูมิปัญญา

และความเจินจัดนั้นไม่ได้ทำให้ตัวต่ำต้อยลงไปเลย ส่วนโฮล์มส์เล่าก็ไม่รังเกียจ
 เดียดฉันท์ในมิติสภาพ เขาเอื้อใจให้แก่ชาวสกอตร่างใหญ่ผู้น้อยและยิ้มแย้มทีเดียว
 เมื่อแลเห็นเขามา

“คุณออกหากินแต่เช้าเทียว มิสเตอร์แมก” เขาพูด “ผมขอให้คุณ
 จงมีโชคกับหนอนของคุณเถิด ผมเกรงว่านี่หมายความว่าไม่มีอะไรไม่ชอบมาพากล
 อุบัติขึ้นละซี”

“ถ้าคุณพูดว่า ‘หวัง’ แทน ‘เกรง’ ละก็ จะใกล้เคียงความจริงกว่า-- ผมกำลังคิดอยู่
 มิสเตอร์โฮล์มส์” สารวัตรตอบพร้อมทั้งบึงพินอย่างนกรู้ “อ้อ เหล้าชนิดหนอย
 ก็คงพอทำให้หายเห็บในเช้าที่เย็นเยือกอย่างนี้-- ไม่ละครับ บุหรี่ผมไม่สูบ
 ผมชอบคุณละ ผมจะต้องรีบไปด้วย เพราะว่าช่วงแรกๆ ของคดีนั้นแหละเป็น
 ช่วงประเสริฐ ซึ่งไม่มีใครจะรู้ดีไปกว่าคุณหรอก แต่...แต่...”

สารวัตรหยุดชะงักไปในฉับพลันทันที และกำลังตะลึงมองดูกระดาศ
 บนโต๊ะด้วยแววตาบอกความพิศวงงงงน้อยอย่างสุดขีด กระดาศแผ่นนั้นคือแผ่นที่
 ข้าพเจ้าได้เขียนสารอันเป็นปริศนาไว้นั่นเอง

“ดักลาส!” เขาพูดตะกุกตะกัก “เบิร์ลสโตน! อะไรกันนี้ มิสเตอร์โฮล์มส์
 พ่อคุณเอ๋ย นี่มันเกี่ยวกับเวทมนตร์คุณไสยเทียวนะ! ในนามของสิ่งอัศจรรย์
 ทั้งหลาย บอกหน่อยเถอะว่าคุณได้ซื้อเหล้านั้นมาได้อย่างไรกัน”

“มันเป็นคำรหัสที่หมอวัตสันกับผมมีโอกาสถอดออกได้แล้ว แต่เอ๊ะ--
 มีอะไรไม่ชอบมาพากลกับชื่อนี้หรือ”

สารวัตรมองดูเราที่ละคนด้วยความพิศวงงงง “เรื่องเป็นอย่างนี้” เขาพูด
 “คือว่ามีสเตอร์ดักลาสแห่งคฤหาสน์เบิร์ลสโตนถูกฆาตกรรมอย่างน่าสยดสยอง
 เมื่อคืนนี้เอง!”

๒

เซอร์ล็อก โฮลมส์ สังสรรค์

นับเป็นครั้งหนึ่งในวาระอันน่าพิริวงพิริวที่เพื่อนของข้าพเจ้าเป็นอยู่ จะว่าเขาตกใจหรือแม้เพียงตื่นใจไปตามคำบอกเล่าอันน่าพิศวงนี้ ก็จะเป็นการกล่าวเกินเลยไป เขาอ่านซาเสียแล้วโดยไม่ต้องสงสัย เพราะความที่ถูกระตุ้นเสียเกินขนาดมาช้านาน ทั้งที่ภายใน จิตใจอันแปลกประหลาดของเขาก็มิได้มีรอยต่างของความเหี้ยมโหด ชุบย้อมเจือปนแต่อย่างใด แต่ก็นั่นแหละ ถึงอารมณ์ของเขา จะตื้อ ปฏิภาณปัญญาของเขาก็ว่องไวอย่างยิ่ง เพราะฉะนั้นวิเวก ของความสยดสยองที่ตัวข้าพเจ้าเองรู้สึกจึงหาปรากฏแก่เขาไม่ เมื่อได้ฟังคำบอกเล่าหัวนี้ นอกจากว่าใบหน้าของเขาบอก ลักษณะลึกลับอย่างสงบเงียบ ประกอบด้วยความสนใจเหมือน ใบหน้าของนักเคมี ในเวลาที่เฝ้าดูสารในน้ำยาที่อ้อมตัวของเขา ตกผลึกกระนั้น

“น่าทึ่ง!” เขาพูด “น่าทึ่ง!”

“ดูคุณไม่ประหลาดใจเสียเลยทีไรนี่”

“สนใจนะสนใจหรือก มิสเตอร์แมก แต่ไม่สู้ประหลาดใจ ทำไมผมจึงจะควรประหลาดใจล่ะ ผมได้รับบัตรสนเท่ห์จากแหล่ง หนึ่งซึ่งผมรู้ว่าสำคัญ เตือนผมว่ามีอันตรายคุกคามบุคคลคนหนึ่ง อยู่ ภายในชั่วโมงเดียว ผมก็ได้ทราบว่ายันตรายนี้ก่อรูปขึ้นจริง เสียแล้ว และบุคคลนั้นก็ตายไปแล้ว ผมสนใจ แต่ไม่ประหลาดใจ อย่างที่คุณสังเกตเห็นแหละ”

เขาอธิบายให้สารวัตรทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับจดหมายและ รหัสพอเป็นสังเขป แมกโดแนลด์นั่งเอามือเท้าคาง คิ้วใหญ่ซึ่งเป็น สีสีทรายเป็นขามุ่นขมวดกันจนเป็นสีเหลืองทีเดียว

“ผมกำลังจะลงไปบีร์ลสโตนเข้านี้” เขาพูด “ผมมานี้

ตั้งใจจะชวนคุณ -- คุณกับเพื่อนของคุณนี้แหละ ให้ไปกับผมอยู่พอดีทีเดียว แต่ฟังจากที่คุณพูด ชะรอยเราเห็นจะทำงานในลอนดอนได้ดีกว่ากระมัง”

“ผมคิดว่ามันจะไม่อย่างนั้นนะซี” โฮล์มส์พูด

“นอนใจเสียเถอะ มิสเตอร์โฮล์มส์!” สารวัตรร้อง “ภายในวันหนึ่งหรือสองวัน เรื่องลึกลับที่เบิร์ลสโตนก็คงเกร่ออยู่ตามหน้าหนังสือพิมพ์ แต่ความลึกลับนั้นอยู่ที่ไหนล่ะ ในเมื่อมีคนคนหนึ่งในลอนดอนทำนายเหตุอุกฉกรรจ์รายนี้ไว้ก่อนมันเกิดขึ้นจริงๆ เสียอีก เราชั่วแต่เอาตัวคนนั้นมาให้ได้เท่านั้น เรื่องราวที่เหลือก็จะคลี่คลายออกมาเองแหละ”

“ก็แน่ละ มิสเตอร์แมก แต่คุณหมายมั่นปั้นมือจะเอาตัวคนที่ใช้ชื่อว่าพอร์ล็อกนี้ได้ยังไงกัน”

แมกโดแนลด์ตรวจดูจดหมายที่โฮล์มส์ยื่นส่งให้แล้วจวนหัว “ส่งทางไปรษณีย์ในแคมเบอร์เวล นั่นไม่ช่วยอะไรเรามากนัก ชื่อตามที่คุณว่าเป็นชื่อสมมติ ก็ไม่เห็นจะได้ความอะไรนัก แน่ละ คุณว่าคุณเคยส่งเงินไปให้เขาไม่ใช่หรือ”

“สองครั้ง”

“ทำยังไง”

“ใช้ธนบัตรส่งไปยังที่ทำการไปรษณีย์แคมเบอร์เวล”

“คุณไม่เคยย่องไปดูบ้างหรือว่าใครเป็นคนมารับ”

“ไม่เคย”

สารวัตรทำท่าแปลกใจและตกใจน้อยๆ “ทำไมล่ะ”

“ก็เพราะว่าผมรักษาวาจาสัตย์อยู่เสมอ นะซี ผมสัญญาเขาไว้แล้วตั้งแต่เขาเขียนจดหมายมาครั้งแรกว่าผมจะไม่พยายามสืบเบาะแสเขาเป็นอันขาด”

“คุณคิดว่ามีใครคนหนึ่งอยู่เบื้องหลังเขานั่นหรือ”

“ผมรู้ว่า”

“ศาสตราจารย์ที่คุณเอ่ยชื่อให้ผมฟังนี่รี”

“นั่นแหละ!”

สารวัตรแมกโดแนลด์ยิ้มละไม และเปลือกตาของเขาเต้นยิบๆ เมื่อเขามองมาทางข้าพเจ้า “ผมจะไม่อำพรางคุณละ มิสเตอร์โฮล์มส์ พวกเราในกองสืบสวนอาชญากรรมคิดว่าคุณออกจะมีความคิดแปลกๆ กับศาสตราจารย์คนนี้อยู่หน่อยๆ ผมได้สืบสวนเรื่องนี้ด้วยตัวเองบ้างแล้ว ดูแกก็เป็นคนมีแววฉลาด

ทรงภูมิน่านับถือมากอยู่ที่นี่”

“ผมดีใจที่คุณได้ไปไกลถึงแก่ตระหนักในแววจลาตเข้าแล้ว”

“พ่อคุณเอ๋ย คุณจะทำยังไงได้ถ้าไม่ตระหนักอย่างนั้น! พอผมได้ฟังความเห็นของคุณแล้ว ผมก็เอาเป็นธุระไปหาแก่ที่เดียว ผมได้คุยกับแกถึงเรื่องอุปราคา การพุดคุยไปพลไปจับเรื่องนั้นเข้าได้ยังไงผมก็นึกไม่ออก แต่แกจัดเอาตะเกียงสะท้อนแสงกับลูกโลกออกมา อธิบายอยู่ประเดี๋ยวดียวเดียวเรื่องก็กระจ่างหมด แกยังให้ผมยืมหนังสือมาเล่มหนึ่งเลย แต่ผมไม่รังเกียจหรอกที่จะพุดว่า มันออกจะเกินหัวผมอยู่ ถึงผมจะมีการศึกษาอบรมจากอเบอร์ตินมาเป็นอย่างดี ก็เถอะ เมื่อลึกรวมความถึงการมีหน้ากระดุก ผมหอก และการพุดอย่างขรัมๆ เช่นนั้นนะ แกน่าจะเป็นสมภารใหญ่ได้อย่างดีทีเดียว เมื่อแกวางมือลงบนไหล่ผมในตอนที่จะจากกัน รู้สึกเหมือนพ่อให้ศีลให้พรก่อนที่คุณจะออกไปเผชิญโลกอันเย็นชาให้ยมโหดนั่นเชียวแหละ”

โฮล์มส์หัวเราะหึๆ พาลางเอาเมื่อถูกกัน “ใหญ่ยิ่ง!” เขาพุด “ใหญ่ยิ่ง! บอกผมหน่อยเถอะ สหายแมกโดแนลด์ การสัมภาษณ์อย่างถึงใจและน่าปลื้มใจนี้เนะ ผมเข้าใจว่ากระทำกันในห้องทำงานของศาสตราจารย์ละซี”

“ก็อย่างนั้นแหละ”

“ห้องใก้ที่อยู่ ั้งไม่ใช่หรือ”

“ไก้มาก -- หุรุมากจริง ๆ มิสเตอร์โฮล์มส์”

“คุณหนึ่งที่โต๊ะเขียนหนังสือของเขาใช่ใหมะ”

“ก็อย่างนั้นแหละ”

“แสงแดดส่องตาคุณ ส่วนหน้าของเขาลบอยู่ในเงามืดละซี”

“อ้อ มันค่าแล้ว แต่ผมจำได้ว่าตะเกียงหันส่องหน้าผม”

“มันคงเข้าลักษณะนั้นแหละ คุณบังเอิญได้สังเกตเห็นรูปภาพเหนือหัวของศาสตราจารย์หรือเปล่า”

“ผมไม่ปล่อยให้อะไรคลาดสายตาไปมากนักหรอก มิสเตอร์โฮล์มส์ ผมอาจจะติดนิสัยอย่างนั้นจากคุณก็ได้ จริง ผมได้เห็นรูปภาพ -- เป็นรูปหญิงสาวแนวศึระะไว้กับมือ ชำเลียงมองมายังคุณทางหางตา”

“ภาพสีน้ำมันนั้นแหละ เป็นภาพฝีมือของฌอง บัปติสต์ กูซซ”

สารวัตรพยายามแค้นทำท่าสนใจ

“มอง บัปติสต์ กรูซ” โฮล์มส์กล่าวต่อ พลังเอานี้มีมือจับกันและเอนหลัง ฟิงเก้อืตามสบาย “เป็นจิตรกรฝรั่งเศสผู้ประสบความสำเร็จระหว่างปี ๑๗๕๐ กับ ๑๘๐๐ ผมหมายถึงความรุ่งโรจน์ในทางที่เมืองงานเขานั้นแหละ วงการวิชาการวิจิตรณ์สมัยใหม่ยกย่องเขาเสียยิ่งกว่าคนรุ่นเขาได้ทำมาแล้วเสียอีก”

นัยน์ตาของสาววัตรซึกจะปรือๆ “มันไม่ดีกว่าหรือถ้าเรา...” เขาพูด

“เรากำลังทำอย่างนั้นอยู่แล้ว” โฮล์มส์ขัดขึ้น “อะไรทั้งหมดที่ผมกำลังพูดอยู่นี้ ล้วนแต่เข้าประเด็นของเรื่องที่คุณเรียกว่าความลับที่เบิร์ลสโตนอย่างสำคัญ และตรงจุดมากทั้งสิ้น ว่าที่จริงเราจะเรียกว่ามันเป็นหัวใจของเรื่องโดยนัยหนึ่งก็ได้”

แมกโดแนลด์ยิ้มเนือยๆและมองดูซ้ำพเจ้าอย่างขอความเห็นใจ “มิสเตอร์โฮล์มส์ ความคิดของคุณออกจะเล่นเร็วสำหรับผมไปหน่อย คุณละห้วงที่เกี่ยวข้องไปเสียห้วงหนึ่งหรือสองห้วงแล้ว ผมจะโดดข้ามห้วงที่ว่างไปก็ไม่ได้ ช่างเขียนที่ตายไปแล้วกับเรื่องที่เบิร์ลสโตนมันจะเกี่ยวกันได้ยังไงในโลกอันไพศาลนี้เล่า”

“ความรู้ทั้งหลายย่อมเกิดประโยชน์แก่นักสืบทั้งสิ้น” โฮล์มส์กล่าว “แม้แต่ความจริงเล็กๆ น้อยๆ ที่ว่าในปี ๑๘๖๕ นั้น ภาพฝีมือกรูซภาพหนึ่ง ชื่อว่า ‘La jeune fille à l’agneau’ ชื่อขายกันเป็นเงินถึงหนึ่งล้านสองแสนฟรังก์ -- กว่าสี่หมื่นปอนด์ทีเดียว -- ในการขายที่ปอร์ตาลีส์นี่แหละ อาจจะสะกิดใจให้คุณเกิดความคิดขึ้นบ้างก็ได้”

การณ้เป็นที่เห็นได้ถนัดว่ามันเป็นเช่นนั้น สาววัตรทำท่าสนใจอย่างจริงจัง ชื่นมาที่เดียว

“ผมจะสะกิดใจคุณด้วยก็ได้” โฮล์มส์กล่าวต่อ “ว่าเงินเดือนของศาสตราจารย์นั้นอาจจะสอบเอาเป็นแน่ได้ในสมุดหลักฐานที่เชื่อถือได้หลายเล่ม เงินจำนวนนั้นตกปีละเจ็ดร้อยปอนด์”

“ถ้าอย่างนั้นละก็ เขาเอาเงินที่ไหนมาซื้อ...”

“ก็ถึงว่าซี! เขาซื้อได้อย่างไร”

“เอ นั่นน่าที่งอยู่” สาววัตรพูดอย่างตริตรอง “พูดไปเถอะ มิสเตอร์โฮล์มส์ ผมชอบ น่าฟัง!”

โฮล์มส์ยิ้มละไม เขาหน้าบานเพราะคำชมอย่างจริงใจเสมอ -- ตามวิสัยของศิลปินที่แท้จริงนั่นเทียว “เรื่องที่เบิร์ลสโตนเป็นยังไง” เขาถาม

“เรายังมีเวลา” สาววัตรพูดพลางดูนาฬิกาพก “ผมมีธุระอยู่ที่ประตูต้นหนึ่ง

ซึ่งจะพาเราไปยังสถานีวิกตอเรียภายในไม่ถึงยี่สิบนาที ว่าแต่เรื่องรูปภาพนี่เถอะ ผมคิดว่าคุณได้บอกครั้งหนึ่งนะ มิสเตอร์โฮล์มส์ ว่าคุณไม่เคยพบกับศาสตราจารย์ มอริอาร์ตีเลย”

“จริง ผมไม่เคยพบเลย”

“ถ้าอย่างนั้นคุณรู้ได้ยังไงถึงห้องหับของเขา”

“อ้อ นั่นเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ผมเคยเข้าไปอยู่ในห้องของเขาสามครั้ง--สองครั้ง ไปคอยเขาด้วยธุระต่างกัน แล้วก็กลับออกมาเสียก่อนได้พบเขา อีกครั้งหนึ่ง--นั่นแหละ ผมแทบไม่กล้าจะเล่าถึงครั้งนั้นให้หนักสืบของทางราชการฟังเสียเลย มันเป็นช่วงโอกาสสุดท้ายที่ผมได้ถือสิทธิค้นเอกสารของเขา--แต่ก็ได้ผลที่คาดไม่ถึงอย่างที่สุด”

“คุณพบอะไรส่อพิรุณอยู่หรือ”

“ไม่พบอะไรเลยจริงๆ นั่นแหละเป็นข้อที่ทำให้ผมพิศวงอยู่ ถึงอย่างไรก็ตาม ตอนนั้นคุณก็มองเห็นแง่ที่เกี่ยวกับรูปภาพแล้ว มันแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นคนมีทรัพย์เป็นปึกแผ่นมาก เขาได้ทรัพย์มาด้วยวิธีใด เขาเป็นโสด น้องชายของเขาเล่าก็เป็นเพียงนายสถานีคนหนึ่งในภาคตะวันตกของอังกฤษ ตำแหน่งของเขามีมูลค่าปีละเจ็ดร้อยปอนด์ แต่เขาก็มีภาพฝีมือกรูซ”

“แล้วยังไง”

“ข้ออนุมานเป็นอันกระจ่างอยู่แล้วซัดๆ”

“คุณหมายความว่าเขามีรายได้มหาศาล และเขาคงต้องหามาได้โดยทางผิดกฎหมายอย่างนั้นหรือ”

“ก็อย่างนั้นแหละซี แลนะ ผมมีเหตุผลอื่นๆอีกในการที่คิดเช่นนั้น--มีสายใยเส้นเล็กน้อยอีกเป็นโหลๆสานไปจนถึงใจกลางของใย ซึ่งเจ้าตัวมีพิษงกบดานนิ่งแอบแฝงตัวอยู่เที่ยวละ ผมชั่วแต่เอ๋ยถึงภาพฝีมือกรูซก็เพราะว่ามันนำเรื่องเข้าอยู่ในข่ายความสังเกตของคุณเองอย่างนี้แหละ”

“เออละ มิสเตอร์โฮล์มส์ ผมรับว่าความที่ คุณพูดมานี้ น่าสนใจอยู่ มันยิ่งกว่าน่าสนใจอีก--มันน่าอัศจรรย์ทีเดียว แต่ขอให้เราได้รับความกระจ่างขึ้นอีกสักหน่อยเถอะ ถ้าคุณสามารถทำได้ มันเป็นการหากินทางปลอมลายมือ ทำเงินปลอมหรือย่องเบา--รวมความว่าเขาได้เงินมาจากไหนกัน”

“คุณเคยอ่านเรื่องของโจนาทาน ไวลด์ บ้างไหม”

“อ้อ ชื่อนี้ฟังดูจะคุ้นๆหูอยู่ ใครคนหนึ่งในเรื่องนิยาย ฉันไม่ใช่หรือ ผมไม่ค่อยจะเลื่อมใสนักสืบในนิยายมากนัก -- เป็นคนจำพวกที่ทำอะไรแล้วก็ไม่เคยบอกให้คนอื่นรู้ว่าเขาทำยังไงนั่นแหละ นั่นมันเป็นแต่เรื่องนึกฝันไม่ใช่การงาน”

“โจนาทาน ไวลด์ ไม่ใช่ นักสืบหรอก และก็ไม่ได้อยู่ในเรื่องนิยายด้วย เขาเป็นจอมอาชญากรเที่ยวละ มีชีวิตอยู่ในศตวรรษที่แล้ว -- ตกปี ๑๗๕๐ หรือราวๆ นั้นแหละ”

“ถ้าเช่นนั้นเขาก็ไม่เป็นประโยชน์อะไรกับผม ผมมันเป็นคนถนัดทางปฏิบัติอยู่”

“มิสเตอร์แมก สิ่งที่เป็นทางปฏิบัติที่สุดที่คุณควรจะทำในชีวิตของคุณก็คือ ปิดประตูข้างตัวเองสักสามเดือน และอ่านตำนานอาชญากรรมสักวันละสิบสองชั่วโมงนั่นแหละ ทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปตามวัฏฏะ -- แม้แต่ศาสตราจารย์มอริอาร์ตก็เถอะ โจนาทาน ไวลด์ เป็นกำลังเร้นลับของพวกผู้ร้ายในลอนดอนที่เขาขายมันสมองและกิจการให้โดยวิธีชักค่าป่วยการสิบห้าในร้อย เมื่อกล่องเก่าหมุนไปซีล้ออันเดียวกันก็กลับมาอีก มันเกิดมาก่อนแล้วทั้งนั้น ทั้งยังจะเกิดอีกในวันข้างหน้า ผมจะบอกคุณสักอย่างหนึ่งหรือสองอย่างเกี่ยวกับมอริอาร์ต ซึ่งอาจจะทำให้คุณสนใจก็ได้”

“คุณคงทำให้ผมสนใจอย่างแน่นอน”

“ผมบังเอิญรู้ว่าใครเป็นห่วงแรกในสายโซ่ของเขาอยู่ สายโซ่ที่มีจอมวายร้ายคนนี้อยู่ที่ปลายข้างหนึ่ง กับมีพวกนักเลงหัวไม้เอ๊ย นักล้วงกระเป๋ายาย นักชู้กินเอ๊ย ตลอดจนนักเล่นไพ่โกง สิริรวมตั้งร้อยอยู่ข้างหนึ่ง พร้อมด้วยอาชญากรรมทุกชนิดอยู่ในระหว่างกลาง หัวหน้าเสนาธิการของเขาคือพันเอก ซีบาสเตียนมอริอัน ผู้อยู่เหนือเมฆ ระวังตัวระวัง และไม่เปิดช่องให้กฎหมายเข้าถึงเท่าๆ กับตัวเอง คุณคิดว่ามอริอาร์ตจะช่วยให้เขาเท่าไร”

“ผมอยากจะฟังอยู่ที่เดียว”

“ปีละหกพันนั้นแน่ะ นั่นเป็นคำมั่นสมอง คุณจงเข้าใจไว้เถอะ -- เป็นหลักการธุรกิจแบบอเมริกัน ผมรู้รายละเอียดข้อนี้มาโดยบังเอิญแท้ๆ นายกรัฐมนตรีก็ยังไม่ได้เท่าเขา นั่นให้แนวความคิดคุณเกี่ยวกับรายได้ของมอริอาร์ตและอันดับขั้นที่เขาทำงานเที่ยวละ อีกข้อหนึ่ง ในครั้งหลังนี้ผมได้เอาเป็นธุระสืบเบาะแสเชิงคางคกของมอริอาร์ต -- ชั่วแต่เช็ครวมดๆ ที่เขาชำระค่าใช้สอยภายในบ้าน

เท่านั้น เช็คเหล่านั้นถอนเงินจากธนาคารต่างๆ ถึงหกแห่ง นั่นทำให้คุณรู้สึกยังไม่
บ้างใหม่”

“ประหลาดอยู่ แน่نونทีเดียว! แต่คุณแปลความว่าอย่างไรละ”

“ก็แปลว่าเขาไม่ต้องการให้เกิดเสียงนินทาเกลียดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเขา
นั่นแหละ เขาไม่ประสงค์จะให้ใครรู้สึกคนเดียวว่าเขามีเท่าไร ผมไม่สงสัยเลยว่า
เขาเปิดบัญชีธนาคารไว้ตั้งยี่สิบแห่งทีเดียว ส่วนใหญ่ของสมบัติเขาในต่างประเทศ
นั้นก็เห็นจะอยู่ในดอยช์แบงก์หรือเครดิตดีลียองแนลส์อะไรเทือกนี้แหละ ตอนไหน
คุณมีเวลาวางสักหนึ่งหรือสองปีละก็ ผมจะมอบเรื่องของศาสตราจารย์มอริอาร์ตี
ให้คุณศึกษาพิจารณาเสียที”

การสนทนาจึงดำเนินไป สารวัตรแมกโดแนลด์ก็ยิ่งซาบซึ้งใจมากขึ้นเรื่อยๆ
เขามีความสนใจจนลืมตัวไปเลย ถึงตอนนี้บุบปัปสติปัญญาในทางปฏิบัติแบบ
ชาวสกอตของเขาก็พาเขาหวนกลับมาสู่ปัญหาเฉพาะหน้าอีกครั้งหนึ่ง

“ถึงอย่างไรเขาก็สามารถจะเก็บออมได้อยู่ดี” เขาพูด “คุณพาเราไขว่ไขวไป
กับเรื่องราวที่น่าสนใจของคุณเสียแล้วละ มิสเตอร์โฮล์มส์ ข้อที่มีความสำคัญ
อย่างจริงจังก็คือคำพูดของคุณที่ว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไรอยู่ระหว่าง
ศาสตราจารย์กับอาชญากรรมรายนั้นนั่นเอง -- คือข้อที่ว่าคุณได้ความจากคำเตือน
ที่ได้รับทางพอร์ล็อกคนนี้นะ เราจะเอาความคืบหน้าไปกว่านั้นตามความต้องการ
ทางปฏิบัติของเราในขณะนี้ได้บ้างไหม”

“เราจะขมวดข้อคิดเห็นเกี่ยวกับมูลเหตุจูงใจของอาชญากรรมกันดูบ้างก็ได้
เท่าที่ผมประมวลเอาจากคำบอกเล่าในชั้นเดิมของคุณ มันเป็นฆาตกรรมที่ไข
ไม่ออก หรืออย่างน้อยก็ยังไม่ไขข้อไข ที่นี้ ดีเสียว่าที่มาของอาชญากรรมนั้นเป็น
ดังที่เราสงสัยจริง มูลเหตุจูงใจก็อาจมีได้สองประการต่างกัน ในประการแรก
ผมจะบอกคุณให้ก็ได้ว่า มอริอาร์ตีใช้ท่อนเหล็กปกครองคนของเขาเหียวนะ
วินัยของเขาเป็นที่น่ายำเกรงนัก มีการลงโทษอยู่เพียงอย่างเดียวเท่านั้นในกฎหมาย
ของเขา นั่นคือความตาย ที่นี้เราจะสมมติกันดูว่า ผู้ที่ถูกฆาตกรรมรายนี้ -- คือ
ดักลาส ผู้ซึ่งคราวตายของเขาล่วงรู้ถึงสมุนคนหนึ่งของจอมวายร้ายนั้น -- เกิดทรยศ
ต่อหัวหน้าใหญ่ขึ้นมาในทำนองใดทำนองหนึ่ง การลงโทษเขาจึงอุบัติขึ้น โดยจะให้
เป็นที่รู้แก่สมุนทั้งหลายด้วย -- แม้เพียงเพื่อก่อความกลัวตายกับคนเหล่านั้นก็ตามที”

“เอาละ นั่นเป็นแนวหนึ่งละ มิสเตอร์โฮล์มส์”

“ส่วนอีกแนวหนึ่งก็คือว่ามันเป็นการก่อกรรมทำเข็ญของมอริอาร์ตีตามวิธีทางานปกตินั่นเอง มีการลักขโมยเอาอะไรไปบ้างไหม”

“ผมไม่ได้ยืนยันว่ามี”

“ถ้ามี มันก็คงขัดกันกับสมมติฐานข้อแรกและเข้ากันกับข้อที่สอง มอริอาร์ตีอาจจะรับภาระดำเนินการโดยมันหมายในส่วนแบ่งก็ได้ หรืออาจจะได้ค่าป่วยการจำนวนมากในการที่รับทำก็ได้ มันอาจเป็นไปได้ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง แต่ถึงจะเป็นอย่างไหน หรือแม้จะมีอะไรผสมผสานเป็นอย่างไรก็ตาม มันก็ต้องเป็นที่เบิร์ลสโตนนั้นแหละที่เราจะต้องลงไปแสวงหาคำตอบ ผมรู้จักคนของเราดีเกินกว่าจะนึกเห็นว่าเขาจะทิ้งอะไรไว้ที่นั่นให้เราสาวไปถึงเขาได้ทีเดียวละ”

“ถ้าฉันก็เบิร์ลสโตนนั้นแหละเป็นแหล่งที่เราต้องไป!” แมกโดแนลด์ร้องพร้อมกับผุดลุกจากเก้าอี้ “แล้วกัน! สายไปกว่าที่ผมคิดไว้เสียแล้ว ผมให้เวลาคุณเตรียมตัวได้เพียงห้านาที ท่านสุภาพบุรุษ ช้ากว่านั้นไม่ได้”

“เท่านั้นที่พอถมไปแล้วสำหรับเราทั้งสองคน” โฮล์มส์พูดในขณะที่เขาลุกขึ้นกระซิกกระวาดไปพลัดเสื้อคลุมยาวออกสวมเสื้อชั้นนอกแทน “ในระหว่างทางที่เราไป ผมต้องขอร้องให้คุณเล่าเรื่องทั้งหมดให้ผมฟังละ มิสเตอร์แมก”

“เรื่องทั้งหมด” นั้นปรากฏว่าน้อยอย่างน่าผิดหวัง แต่ถึงกระนั้นก็มีอะไรอยู่พอที่จะให้ความมั่นใจแก่เราว่า เรื่องเบื้องหน้าเรานี้อาจจะควรแก่ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดที่สุดของเอตทัคคะก็ได้ โฮล์มส์แจ่มใสขึ้นและเอามือถูกันอยู่ไปมาในระหว่างที่ฟังรายละเอียดอันเล็กน้อยแต่น่าทึ่งนั้น ลับดาห์อันจับเจ้ายาวนานเป็นอันว่าผ่านพ้นเราไปแล้วและในที่สุดก็มีเรื่องที่เหมาะสมสำหรับคุณวิเคราะห์อันน่าทึ่งรออยู่ คุณวิเคราะห์ซึ่งเมื่อไม่ได้ใช้ก็กลายเป็นเรื่องก่อความรำคาญให้แก่เจ้าของเสียทีเดียวกับคุณวิเคราะห์ทั้งหลายนั้นแหละ เวลาอยู่เฉยๆ มันสมองอันคมกริบประดุจเม็ดโกนก็ดื้อและขึ้นสนิมไปที่เดียว

นัยน์ตาของเชอร์ล็อก โฮล์มส์ เป็นประกายวาว แก้มที่เซียวก็กลับมีสีลิ้นอิมเม็บ ทิวทั้งใบหน้าอันกระตือรือร้นของเขาเปล่งปลั่งไปด้วยรัศมีภายใน ยามเมื่องานที่เรียกร้องต้องการได้เดินทางมาสู่เขาแล้ว เขานั่งชะงักตัวในรถฟังคำบรรยายคร่าวๆ ของแมกโดแนลด์เกี่ยวกับปัญหาที่รอรออยู่ในซัสเซกซ์อย่างตั้งอกตั้งใจ ในขณะที่อธิบายให้เราฟัง ตัวสารวัตรเองได้อาศัยเรื่องราวในบันทึกที่รถส่งนมได้นำมาในชั่วโมงต้นๆ ของเช้าวันนั้น ไวต์ เมสัน นายตำรวจท้องที่

เป็นเพื่อนของแมกโดแนลด์ เขาจึงได้รับข่าวทันท่วงทีกว่าที่ทางสกอตแลนด์ยาร์ดได้รับตามปกติมาก เมื่อตำรวจห้องที่ต้องการความช่วยเหลือจากกรม มั่นยอมเป็นเรื่องที่ต้องสืบสวนเป็นสามารถทีเดียว เอตักคะในกรุงจึงถูกขอแรงให้ช่วยเป็นธรรมดา

ต่อไปนี่คือข้อความในจดหมายที่เขาอ่านให้เราฟัง

“สารวัตรแมกโดแนลด์ที่รัก : ผมได้ส่งคำขอร้องให้คุณช่วยเหลือเป็นทางการมาในอีกซองหนึ่งต่างหากแล้ว ส่วนนี้เป็นจดหมายส่วนตัวสำหรับคุณ ขอให้โทรเลขบอกผมว่าคุณจะลงมายังเบิร์ลสโตนได้โดยรถไฟขบวนไหนในตอนเช้า ผมจะได้ไปคอยรับ หรือไม่ก็จะส่งคนไป ถ้าผมไม่ว่าง เรื่องนี้อลหม่านอยู่ ขอให้รีบมาอย่าชักช้า ถ้าคุณสามารถนำมิสเตอร์โฮล์มส์มาด้วย ก็ขอได้โปรดทำเถิด เพราะเขาคงได้พบอะไรบางอย่างตามวิสัยของเขา เรานอกจะคิดว่าเรื่องทั้งหมดผูกขึ้นสำหรับเล่นละครทีเดียว ถ้าไม่มีคนตายอยู่ในเรื่อง ฟังไว้! มันเป็นเรื่องอลหม่านอยู่”

“เพื่อนของคุณดูจะไม่ใช่คนโง่เลยนะ” โฮล์มส์เอ่ยขึ้น

“ไม่ใช่ครับ ไวต์ เมสัน เป็นคนแข็งขันมาก ถ้าจะให้ผมวินิจฉัยล่ะก็”

“เอาละ คุณมีอะไรอีกไหม”

“ก็เพียงแต่ว่าเขาคงให้รายละเอียดเราอย่างถี่ถ้วนเมื่อเราพบเขาเท่านั้น”

“ถ้าอย่างนั้น คุณรู้ชื่อมิสเตอร์ดักลาส และรู้ว่าเขาถูกฆาตกรรมอย่างน่าสยดสยองยังไง”

“นั่นอยู่ในรายงานที่ส่งมาเป็นทางการ รายงานไม่ได้ว่า ‘น่าสยดสยอง’ ทรอกนั่นไม่ใช่คำที่ใช้กันเป็นทางการ รายงานระบุชื่อจอห์น ดักลาส และบอกว่าเขามีบาดแผลที่ศีรษะเพราะถูกปืนลั่น ทั้งยังระบุเวลาเกิดเหตุ เป็นเวลาร่วมสองยามเมื่อคืนนี้ด้วย และเสริมท้ายว่าคดีนี้เป็นคดีฆาตกรรมอย่างไม่มีที่สงสัย แต่ยังไม่มีการจับกุม และว่าเป็นคดีที่มีเค้าเงื่อนชวนฉงนสนเท่ห์มาก นั่นแหละมิสเตอร์โฮล์มส์ เป็นความรู้ทั้งหมดอย่างสิ้นเชิงที่เรามีอยู่ในขณะนี้”

“ถ้าอย่างนั้นเราต้องทิ้งมันไว้แค่นั้นก่อน -- ผมขอละ มิสเตอร์แมก การรู้วามด่วนสร้างความเห็นลงบนหลักฐานที่ไม่เพียงพอเป็นพิษเกอาชีพของเราทีเดียวนะ

ในขณะที่ผมมองเห็นได้แน่อยู่สองอย่างเท่านั้น -- คือจอมมันสมองในลอนดอน
กับคนตายในซัสเซกซ์ เส้นสายในระหว่งนั้นแหละเป็นเส้นสายที่เรากำลังจะ
สืบสาวกัน”

๓

เหตุหาดีเสีย ที่เบิร์ลสโตน

บัดนี้ข้าพเจ้าจะต้องขออนุญาตกันบุคลิกภาพของตัวข้าพเจ้าเอง ซึ่งไม่มีความสำคัญอันใดออกไปเสียชั่วคราว และจะพรรณนา เหตุการณ์ที่อุบัติขึ้น ณ ที่เกิดเหตุก่อนเราไปถึงตามแสงสว่างของ ความรู้ที่นำมารู้เราหลังจากนั้น ข้าพเจ้าอาจจะทำให้ผู้อ่านซึมซาบ ในบุคคลที่เกี่ยวข้องและในสิ่งแวดล้อมแปลกประหลาดที่พัวพัน คนเหล่านั้นได้ก็โดยอาศัยวิธีนี้เท่านั้น

หมู่บ้านเบิร์ลสโตนประกอบด้วยกระท่อมกึ่งไม้ท่อนหย่อม เล็ก ๆ แสนจะโบราณ อยู่ทางพรมแดนด้านทิศเหนือของแขวง ซัสเซกซ์ หมู่บ้านตำบลนี้ไม่เปลี่ยนแปลงมานับด้วยศตวรรษก็จริง แต่ภายในสองสามปีหลังนี้ ลักษณะอันเจริญตาและภูมิทำเล ของมันได้ยวนใจให้พวกผู้มีอันจะกินจำนวนหนึ่งมาสร้างบ้านหลัง ใหญ่ขึ้นตามชายละเมาะรอบ ๆ ตามกัน ละเมาะแถบนี้เป็นที่เข้าใจ กันในท้องที่ว่าเป็นชายสุดของป่าใหญ่แขวงเคนต์ เซอร์เรย์ แชนส์ และซัสเซกซ์ต่อกัน ซึ่งค่อย ๆ โปรงเรื่อยมาจนถึงลาดหิน ดินสอพองด้านทิศเหนือ มีร้านรวงเล็ก ๆ จำนวนหนึ่งตั้งขึ้นเพื่อ สนองความต้องการของผู้คนที่ที่วิจำนวนแน่นหนาขึ้นด้วย เพราะ ฉะนั้นรูปการณีนี้อินอนาคตจึงมีที่ว่าตำบลเบิร์ลสโตนอาจจะเปลี่ยน จากหมู่บ้านโบราณเป็นเมืองทันสมัยขึ้นในไม่ช้าก็ได้ ขณะนั้นมันเป็น ศูนย์กลางของละแวกอันมีพื้นที่กว้างขวางพอดูทีเดียว ค่าที่ตำบล ดันบริดจ์เวลส์ สถานที่ใกล้ที่สุดที่มีความสำคัญนั้น อยู่ห่างออกไป ทางด้านตะวันออกราวสิบหรือสิบสองไมล์ทางพรมแดนแขวงเคนต์

ห่างจากตัวเมืองออกไปประมาณกึ่งไมล์ เป็นที่ตั้งของ คฤหาสน์คักดินาโบราณแห่งเบิร์ลสโตน อยู่ภายในวนาเก่าแก่

อันชนดไปด้วยต้นพีชใหญ่ ส่วนหนึ่งของคฤหาสน์เก่าคร่ำคร่านี้มีอายุนับทวนถอยหลังขึ้นไปถึงสมัยสงครามครูเสดครั้งแรก เมื่อฮุโก เดอคาปูล ได้สร้างขึ้นเป็นป้อมเล็ก ๆ ในใจกลางของที่ดิน ซึ่งกษัตริย์แดง (พระเจ้าวิลเลียมที่ ๒) พระราชทานให้ อาคารส่วนนี้ถูกไฟไหม้หลายลงในปี ๑๕๔๓ และเมื่อคฤหาสน์ก่อด้วยอิฐอุบัติขึ้นคร่อมซากของปราสาทยุคคักดินาในรัชกาลของพระเจ้าเจมส์ที่ ๑ นั้น เขาก็ใช้ฐานศิลาที่ถูกไฟไหม้จนดำของเดิมนั้นด้วยเหมือนกัน

ตัวคฤหาสน์อันประกอบด้วยหน้าจั่วจำนวนมากมายกับบานหน้าต่างเล็ก ๆ แหววาวนั้นยังคงลักษณะเท่าที่ผู้ก่อสร้างได้ทำไว้แต่ต้นศตวรรษที่สิบเจ็ดอยู่มาก ส่วนคูดสองชั้นที่ได้อารักขาเจ้าของเดิมผู้มีเชื้อแฉกนักรบมาแล้วนั้น ชั้นนอกได้ถูกปล่อยให้ปลงละเลยให้แห้งไปหมดแล้ว และทำหน้าที่เป็นสวนครัวแทน แต่คูดชั้นในยังอยู่ ถึงแม้ในเวลานี้จะลึกเพียงสองสามฟุตก็ยังคงกว้างถึงสี่สิบฟุต รอบคฤหาสน์มีลำธารเล็ก ๆ สายหนึ่งส่งน้ำมาเลี้ยงและไหลผ่านไป ทำให้น้ำในคูดถึงแม้จะชุ่มก็ไม่แข็งหรือสกปรกเช่นคูดทั่วไป หน้าต่างชั้นล่างสุดของคฤหาสน์นั้นอยู่สูงจากพื้นน้ำภายในซั้วระยะฟุตเดียวเท่านั้น

หนทางเดียวที่จะเข้าสู่ตัวคฤหาสน์ได้ ก็คือต้องข้ามสะพานซึก ไซท์ที่ล้ามสะพานกับเพลชันถูกสนิมจับผูกพันไปนานแล้วก็จริง แต่ผู้ครอบครองคฤหาสน์คนสุดท้ายได้ใช้ความอุตสาหะบูรณะขึ้นจนใช้การได้ จึงไม่แต่ตัวสะพานจะอยู่ในลักษณะที่อาจจะซึกขึ้นได้เท่านั้น หากยังถูกซึกขึ้นในเวลาเย็นและหย่อนลงในเวลาเช้าทุกวันเป็นประจำอีกด้วย ในการปฏิบัติตามประเพณีสมัยคักดินาอีกเช่นนี้ ตัวคฤหาสน์จึงกลายเป็นเกาะโดดเดี่ยวในเวลากลางคืน -- เป็นข้อเท็จจริงอันหนึ่งซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องลับลี้ที่ก่อให้เกิดความสนใจอย่างมากขึ้นทั่วประเทศอังกฤษในไม่ช้า

คฤหาสน์ถูกทิ้งร้าง ไม่มีผู้อาศัยมานานปี เมื่อครอบครัวดักลาสเข้าครอบครองนั้น กำลังใกล้จะตกอยู่ในสภาพทรุดโทรมเต็มที่แล้ว ครอบครัวนี้ประกอบด้วยบุคคลเพียงสองคน คือจอห์น ดักลาส กับภริยา ดักลาสนั้นเป็นคนน่าทึ่งทั้งในอุปนิสัยและรูปร่าง เขาเป็นคนมีอายุเห็นจะตกราว ๆ ห้าสิบ มีขากรรไกรใหญ่ หน้ากร้าน หนวดสีดอกเลา นัยน์ตาสีเทาคมกริบ และมีร่างทะมัดทะแมงคล่องแคล่ว ซึ่งมีได้สูญเสียลักษณะของความกระฉับกระเฉง กระชุ่มกระชวยแห่งวัยหนุ่มลงไปเลย เขาเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใสและเป็นกันเอง

กับคนทั้งปวง แต่ติดจะมีกิริยากระด้าง ทำให้รู้สึกว่าเขาไม่มีความเป็นอยู่เกลือกกลั้วกับสังคมชั้นต่ำกว่าระดับสังคมในชนบทแขวงซัสเซกซ์มาแล้ว

ถึงแม้ว่าเพื่อนบ้านผู้เรื่องวัฒนธรรมของเขาจะมองเขาด้วยสายตาที่ติดจะสนเท่ห์และสงวนท่าทีอยู่บ้าง แต่ในไม่ช้าเขาก็กลายเป็นคนกว้างขวางในหมู่ชาวบ้านเป็นอย่างมาก โดยการมีส่วนบริจาคช่วยเหลือร่วมวัตถุประสงค์ทั้งปวงของท้องถิ่นอย่างงาม และได้ไปในการแสดงคอนเสิร์ตและพิธีการอื่น ๆ ของชาวบ้าน ซึ่งโดยที่มีเสียงประเภทเทเนอร์อันไพเราะอย่างน่าฟัง เขามีความสมัครใจที่จะร้องเพลงเพราะๆในที่ชุมชนนั้นๆอยู่เสมอ ดูเหมือนเขามีเงินมากมาย ซึ่งว่ากันว่า เป็นเงินที่ได้จากเหมืองทองคำในแคลิฟอร์เนีย และฟังจากการพูดคุยทั้งของตนเอง และของภริยา ก็เห็นได้ว่าเขาได้ใช้ชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในอเมริกามาแล้ว

ความประทับใจอันดีที่เกิดจากความโอบอ้อมอารีของเขา และจากกิริยามารยาทที่ไม่ถือเนื้อถือตัวของเขานั้น ยิ่งเพิ่มพูนขึ้นเพราะชื่อเสียงที่เขาได้รับในฐานะที่เป็นคนไม่พรั่นพรึงต่อภัยอันตรายอีกโสดหนึ่งด้วย ทั้งที่เป็นนักขี่ม้าขึ้นสวะเต็มที เขาก็ยังออกร่วมการล่าสัตว์ทุกคราว และถึงแก่พลัดตกหกละเม่นอย่างน่าดูที่สุดหลายคราวก็หาเข็ดไม่ เมื่อคราวที่สำนักศาสนกิจเกิดไฟไหม้ เขาก็ได้แสดงความไม่ระยอต่ออันตรายให้เห็นเด่นชัด โดยหาญกล้าเข้าไปในตึกเพื่อขนสมบัติ ทั้งที่กองดับเพลิงห้องที่ถอดใจแล้วด้วยเห็นเหลือกำลังที่จะฝ่าเข้าไปได้ด้วยเหตุนี้ผลจึงปรากฏว่าภายในช่วงเวลาห้าปีเท่านั้น จอห์น ดักลาส แห่งคฤหาสน์ดักดินาก็เป็นที่นับหน้าถือตาอยู่ในเบิร์ลสโตนที่เดียว

ภริยาของเขาก็เหมือนกัน เป็นคนกว้างขวางกับผู้ที่ทำความรู้จักมักคุ้นกับหล่อนอยู่ ถึงแม้ว่าตามธรรมเนียมอังกฤษไม่สู้จะมีใครไปมาหาสู่คนแปลกถิ่นที่ไปตั้งภูมิลำเนาในละแวกชนบทโดยไม่ได้รับการแนะนำให้รู้จักนักก็ตาม ข้อนี้ไม่สร้างปัญหาให้หล่อนเท่าใด ค่าที่นิสัยใจคอของหล่อนก็เป็นคนสมถะอยู่แล้ว ทั้งยังแสดงออกให้เห็นว่าได้หุ่มเหชีวิตจิตใจในการดูแลสามีและทำหน้าที่แม่เรือนเสียเป็นส่วนใหญ่ เป็นที่รู้จักกันว่า หล่อนเป็นสุภาพสตรีชาวอังกฤษผู้ได้พบมิสเตอร์ดักลาสในกรุงลอนดอน ซึ่งในเวลานั้นเขากำลังตกพุ่มม่าย หล่อนเป็นหญิงรูปสะคราญ มีร่างสูงโปร่ง ผิวคล้ำ มีอายุอ่อนกว่าสามีประมาณยี่สิบปี อันเป็นความเหลือมล้าที่ดูเหมือนจะไม่นับอุปสรรคขัดขวางความผาสุกในชีวิตครอบครัวของสามีภริยาคู่นี้แต่อย่างใด

ถึงอย่างไรก็ตาม บางทีก็มีเสียงของผู้ที่รู้จักครอบครัวนี้เป็นอย่างดีที่สุด กล่าวขวัญกันว่า ความสนิทใจในระหว่างคนทั้งสองไม่ปรากฏว่าเป็นไปอย่างสมบูรณ์นัก คำที่ฝ่ายภริยาพูดถึงชีวิตในอดีตของสามีน้อยมาก หรือมิฉะนั้นก็ไม่ได้รับการบอกเล่าอย่างละเอียดจากสามีในเรื่องนั้น ซึ่งน่าจะเป็นอย่างหลังนี้เสียแหละมากกว่า นอกจากนี้คนช่างสังเกตสองสามคนยังคงกล่าวขวัญกันด้วยว่า บางทีก็มีแวบออกความเคร่งเครียดในทางประสาทย่างไรอยู่กับมิสซิสตักลาส และว่าหล่อนจะแสดงความกระสับกระส่ายอย่างยิ่ง เมื่อสามีผู้ออกไปนอกบ้าน มีท่าจะกลับซ้ำผิดปกติ ในละแวกชนบทเงียบๆ ซึ่งการซุบซิบนิทาทั้งปวงย่อมเป็นที่รับฟังกันนั้น ความอ่อนแอของคุณนายแห่งคฤหาสน์คักดินาเช่นนี้ทำให้ล่วงพ้นไปจากการกล่าวขวัญถึงด้วยไม่ และเมื่อเหตุการณ์ซึ่งส่งความสำคัญของมันให้เห็นเป็นพิเศษเอามากๆ อุบัติขึ้น มันก็ยิ่งห้อมล้อมความทรงจำของคนทั้งหลายมากขึ้นเป็นทวีตรีคูณ

ยังมีบุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งมาพักอาศัยใต้ชายคาบ้านนั้นชั่วคราวก็จริง แต่การที่เขามาอยู่ ณ ที่เกิดเหตุในเวลาที่เกิดเรื่อง ดังจะได้บรรยายในเดี๋ยวนี้ นั้นทำให้ชื่อของเขาเด่นอยู่ในสายตาของสาธารณชนทีเดียว บุคคลผู้นี้คือซีซิล เจมส์ บาร์เกอร์ แห่งบ้านเฮลล์ลอร์ดจ์ แฮมป์สเตด

ร่างอันสูงคล่องแคล่วของซีซิล บาร์เกอร์ เป็นที่ชินตาอยู่ในถนนใหญ่ของหมู่บ้านเบิร์ลสตัน เพราะว่าเขาเป็นแขกประจำของคฤหาสน์คักดินา เขาเป็นที่สังเกตมากขึ้นในฐานะที่เป็นเพื่อนคนเดียวของมิสเตอร์ดักลาสในชีวิตอดีตอันลึกลับ ซึ่งได้มาเยี่ยมเยียนเขายังภูมิภาคใหม่ในประเทศอังกฤษนี้ ตัวบาร์เกอร์เองเป็นชาวอังกฤษอย่างไม่มีที่สงสัย แต่ตามปากคำของเขาเห็นได้ว่าเขาแรกเริ่มรู้จักกับดักลาสในอเมริกา และชอบพอลสนิทสนมกันนับแต่นั้นมา ดูเหมือนว่าเขาจะเป็นคนมีทรัพย์สินมหาศาล และเท่าที่ลือกันว่าเขาเป็นโสด

โดยวัยเขาอ่อนกว่าดักลาส อายุอย่างมากที่สุดก็สี่สิบห้า เป็นคนสูงชะลูด ทรวงอกกว้าง มีใบหน้าแบนน้กมวย โทนหนวดเคราเรียบ คิ้วดกดำเป็นเส้นหนา นัยน์ตาดำลึบมีอำนาจ ซึ่งแม้ไม่ต้องใช้มือกำยำของเขาช่วยแหวก ก็อาจจะทำให้กลุ่มคนที่กระหึ้นกระหือหรือหลีกทางให้เขาได้ เขาไม่เคยขี่ม้าหรือยิงปืน แต่ใช้เวลาหมดไปวันหนึ่งๆ ในการเดินเตร่รอบหมู่บ้านเก่า ปากคาบกล่อง หรือมิฉะนั้นก็นั่งรถกับเจ้าบ้าน ถ้าสามีไม่อยู่ก็นั่งไปกับภริยา เทียวไปตามละแวกชนบท

ที่ดังตาม “เป็นสุภาพบุรุษเจ้าสำราญ ไม่มีทุกข์อะไรเลยเลยขอรับ” อาเมส หัวหน้าคนรับใช้บอก “แต่ให้ตายเถอะขอรับ! กระผมไม่ขอยอมเป็นปฏิบัติกษัตริย์ชดชวาง เขาเป็นอันขาด!” บาร์เกอร์เป็นกันเองสนิทสนมกับดักลาสมาก ทั้งสนิทสนมกับภริยาของเขาไม่แพ้กัน -- เป็นความสนิทสนมที่ดูเหมือนจะก่อความหวั่นไหวให้แก่สามีอยู่บ้างมากกว่าครั้งหนึ่ง จนแม้แต่พวกคนรับใช้ก็ยังสามารถจะมองเห็นได้ นี่แหละคือตัวบุคคลที่สามที่เป็นคนหนึ่งอยู่กับครอบครัวเมื่อเวลาเกิดเหตุวิบัติ

พูดถึงบุคคลอื่น ๆ ผู้ที่อยู่อาศัยในคฤหาสน์โบราณ จะระบุแต่สองคนในจำนวนที่อยู่กันมากเท่านั้นก็พอ คนหนึ่งคืออาเมสผู้เคร่งขรึม น่านับถือและมีความสามารถในหน้าที่ อีกคนหนึ่งคือมิสซิสอัลเลน เจ้าเนื้อ ยิ้มแย้มแจ่มใส ผู้ช่วยปลดเปลื้องภาระในบ้านบางอย่างของนายหญิง ส่วนคนรับใช้อื่นๆ อีกหกคนในบ้านไม่ปรากฏว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุที่เกิดขึ้นในคืนวันที่ ๖ มกราคม แต่อย่างใด

เมื่อสถานีตำรวจท้องที่เล็กๆ ในบังคับบัญชาของลิวเอก วิลสันแห่งกองตำรวจภูธรแขวงซัสเซกซ์ได้รับแจ้งเหตุร้ายครั้งแรกนั้นเป็นเวลา ๒๓.๔๕ น. ซีซิล บาร์เกอร์ กระหืดกระหอบไปถึงประตูและรั้วกระดิงเป็นจำละหวั่น แจ้งว่ามีเหตุสุดโต่งร้ายกาจเกิดขึ้นที่คฤหาสน์ดักดิโน และจอห์น ดักลาส ถูกฆาตกรรม นี่เป็นใจความในคำบอกเล่าของเขาที่หลุดออกมาอย่างกระหืดกระหอบ ครั้นแล้ว เขาก็รีบกลับสู่คฤหาสน์ ส่วนนายลิวตำรวจตามไปภายในสองสามนาที ถึงที่เกิดเหตุเมื่อเวลาเที่ยงคืนล่วงแล้วเล็กน้อย ภายหลังที่ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ประจำแขวงทราบโดยทันท่วงที่ว่า มีเหตุอุกฉกรรจ์เกิดขึ้นแล้ว

เมื่อไปถึงคฤหาสน์ นายลิวตำรวจได้พบสะพานซักทอดลงแล้ว ตามหน้าตาก็สว่างไสว ทิวทัศน์คฤหาสน์ตอกอยู่ในภาวะอลหม่านและตื่นตระหนก พวกคนรับใช้หน้าซัดขาวจับกลุ่มอยู่ในห้องโถง ส่วนหัวหน้าคนรับใช้ยืนบิดมือกันแน่นที่ปากประตู ซีซิล บาร์เกอร์ คนเดียวเท่านั้นดูจะยังคงควบคุมตัวเองและอารมณ์ของตัวได้ เขาเปิดประตูที่อยู่ใกล้ทางเข้าที่สุด และเชิญนายลิวตำรวจให้ตามเข้าไป ในขณะที่นั้นหมอูดซึ่งเป็นทั้งหมอม่าตัดและรักษาโรคทั่วไปผู้สามารถและคล่องก็มาถึงจากหมู่บ้าน คนทั้งสามจึงเข้าไปในห้องมหาประลัยด้วยกัน โดยหัวหน้าคนรับใช้ตัวลั่นนั่งงกเดินตามหลัง และปิดประตูเสียด้วยเพื่อกันไม่ให้พวกคนรับใช้ผู้หญิงแลเห็นภาพอันน่าหวาดเสียวข้างใน

ร่างคนตายนอนหงายอำเภออยู่กลางห้อง ภายในเสื้อคลุมยาวสีชมพู ซึ่งสวมทับเสื้อชุดนอน มีรองเท้าแตะเดินในบ้านอยู่กับเท้าเปล่า หมอคุกเข่าลงข้างศพและหยิบตะเกียงที่หัวที่ตั้งอยู่บนโต๊ะชูส่องดู มองเพียงผาดๆ ก็พอที่จะเห็นได้ว่าการมาของเขาเป็นอันเปล่าประโยชน์ในทางที่จะแก้ไขเยียวยา ชายนั้นได้รับบาดเจ็บอย่างน่าสยดสยอง มีอาวุธประหลาดดวงพาดอยู่บนอก เป็นปืนลูกซองกระบอกหนึ่ง มีลำกล้องถูกเลื่อยออกหนึ่งฟุตตรงหน้าไก เห็นได้ว่าปืนกระบอกนี้ได้ถูกใช้ยิงในระยะกระชั้นชิดต้องหน้าของผู้ตายเข้าทั้งหน้าระเบิดหัวจนเกือบแหลกลาญเป็นเสี่ยงๆ หนึ่ง ไก่ปืนกระบอกนั้นยังมีหลอดผูกรวบไว้ด้วยกันอีก จึงทำให้กระสุนที่ส่งออกไปนั้นมีฤทธิ์ทำลายยิ่งขึ้น

นายสิบตำรวจห้องที่ถึงแก่จันและรู้สึกยุ่งยากใจในความรับผิดชอบมิไพบารที่จู่ๆ ก็มาตกกับเขาเอาทีเดียว “เราจะต้องไม่แตะต้องอะไรเป็นอันขาด จนกว่าผู้บังคับบัญชาของผมจะมา” เขาพูดเสียงกระเส่าในขณะที่ตะลึงมองหัวที่นำชนพองสยองเกล้าอย่างตกใจ

“ไม่มีอะไรถูกแตะต้องเลยจนเดี๋ยวนี้” ซิซิล บาร์เกอร์ พูด “ผมขอรับรองที่คุณเห็นนี่ยังคงเป็นอย่างที่ผมพบมาทุกอย่าง”

“คุณพบเหตุเมื่อไหร่” นายสิบเอคควักสมุดพกออกถือไว้แล้ว

“เมื่อเวลาเพิ่งห้าทุ่มครึ่ง เมื่อผมได้ยินเสียงนั้น ผมยังไม่ได้ผลัดเครื่องแต่งตัว และกำลังนั่งอยู่ข้างเตาผิงในห้องนอนของผม เสียงไม่ดังมากนัก -- ฟังเหมือนถูกอุด ผมก็แผ่นลงมา -- เข้าใจว่าชั่วสามสิบวินาทีผมก็เข้ามาอยู่ในห้อง”

“ประตูเปิดอยู่หรือ”

“ใช่ ประตูเปิด ดักลาสนอนอยู่อย่างที่คุณเห็นนี่แหละ เทียนไขประจําห้องนอนของเขาจุดสว่างอยู่บนโต๊ะ ผมเป็นคนจุดตะเกียงขึ้นเองในสองสามนาทีต่อมา”

“คุณไม่เห็นใครเลยหรือ”

“ไม่เห็น ผมได้ยินเสียงมิสซิสดักลาสลงบันไดมาข้างหลังผม ผมจึงผลุนผลันออกไปกั้นเธอไว้ไม่ให้เข้ามาเห็นภาพอันน่าหวาดเสียวเช่นนั้น มิสซิสอัลเลนแม่บ้านก็มาพาเธอกลับไป พอตีอาเมสมาถึง เราจึงพากันเข้ามาในห้องอีกครั้งหนึ่ง”

“แต่ผมได้ยินว่าสะพานถูกชักขึ้นเก็บไว้ตลอดคืนนี่นะ”

“ถูกแล้ว มันถูกชักขึ้นจนกระทั่งผมหย่อนเอาลงเอง”

“ถ้าฉันผู้ร้ายหนีออกไปได้ยังไง ไม่มีทางเป็นไปได้! มิสเตอร์ดักลาส คงต้องยิงตัวเองแน่”

“นั่นเป็นความคิดชั้นต้นของเราเหมือนกัน แต่ดูสิ!” บาร์เกอร์รวบรวมกันไปข้างๆ เผยให้เห็นหน้าต่างบานยาวเปิดไว้อยู่เต็มที “แล้วก็ดูที่นี่!” เขาลดตะเกียงลงส่องให้เห็นรอยเลือดรูปเหมือนสั้นร่องเท้ารอยหนึ่งติดอยู่บนขอบหน้าต่าง “มีใครคนหนึ่งเหยียบลงไปนั่นตอนจะออกไป”

“คุณหมายความว่าใครคนหนึ่งนั้นลื่นน้ำข้ามคูไปหรือ”

“ก็อย่างนั้นแหละสิ!”

“ถ้าฉัน เมื่อคุณเข้ามาในห้องภายในเครื่องบินที่หลังเกิดเหตุ เขาก็ต้องอยู่ในน้ำตอนนั้นเอง”

“ผมไม่เห็นมีที่สงสัยเลยในข้อนี้ ผมอยากจะให้สวอร์คด์ลใจให้ผมถลันไปที่หน้าต่างเสียจริง! แต่มันมันบังไว้ ซึ่งคุณจะได้เห็นได้ ความเฉลียวใจจึงไม่เกิดแก่ผมเลย แล้วผมก็ได้ยื่นผีเท้ามิสซิสดักลาสเข้าด้วย ผมจะปล่อยให้เธอเข้ามาในห้องก็ไม่ได้ มันจะทำให้เธอหวาดเสียวเกินไป”

“หวาดเสียวเอาการทีเดียว!” หมอพูด พลังแลดูหัวที่เหล็กกลาญและแผลเหวอะหวะทั่วหน้า “ผมไม่เคยเห็นบาดแผลอย่างนี้เลย ตั้งแต่เกิดเหตุรถไฟสายเบิร์ลสโตนตกรางพินาต”

“แต่ผมว่า” นายสิบตำรวจเอกพูด โดยที่ยังคงตั้งใจเรื่องหน้าต่างที่เปิดอยู่ตามสามัญสำนึกอันเชื่องช้าแบบชาวบ้านนอก “ข้อที่คุณว่าคนลื่นน้ำในคูหนีไปนั้นก็น่าฟังอยู่มากๆ แต่ผมจะขอถามคุณสักหน่อยว่า ในเมื่อสะพานถูกชักขึ้นแล้ว เขาจะเข้ามาในบ้านได้ยังไงกัน”

“อ้อ นั่นเป็นปัญหา” บาร์เกอร์พูด

“สะพานถูกชักขึ้นก็โง่ง”

“เกือบหกโมง” อาเมสหัวหน้าคนรับใช้ตอบ

“แต่ฉันได้ยินอยู่ที่นี่” นายสิบตำรวจพูด “ว่าตามปกติมันถูกชักขึ้นในเวลาพระอาทิตย์ตก นั่นมันคงใกล้บ่ายสี่โมงครึ่งมากกว่าหกโมงในหน้านั้นล่ะนะ”

“มิสซิสดักลาสมีแขกมารับประทานน้ำชา” อาเมสพูด “ผมยังชักสะพานขึ้นไม่ได้จนกว่าแขกจะไปกันหมดแล้ว ต่อจากนั้นผมจึงชันมันขึ้นกับมือเอง”

“ถ้าฉันมันก็ต้องเป็นรูปนี้” นายสิบตำรวจพูด “ถ้าคนร้ายเป็นคนที่มาจากข้างนอก -- ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง -- มันก็ต้องข้ามสะพานเข้ามาเมื่อเวลาก่อนหกโมง และซ่อนตัวอยู่ตั้งแต่ตอนนั้น จนกระทั่งมีสเตอร์ดักลาสเข้ามาในห้องนี้เมื่อเวลาห้าทุ่มล่วงแล้ว”

“อย่างนั้นแหละ! มีสเตอร์ดักลาสที่ยาวดูรอบบ้านทุกคืนเป็นครั้งสุดท้ายก่อน แล้วจึงกลับเข้ามาดูว่าแสงสว่างเป็นปกติหรือเปล่า นั่นทำให้เขาเข้ามาที่นี่ คนร้ายกำลังคอยอยู่ จึงยิงเขา แล้วก็หนีออกทางหน้าต่างและทิ้งปืนไว้ นั่นแหละเป็นเหตุการณ์ที่ผมอ่านออก เพราะไม่มีอะไรอื่นจะเหมาะสมกับข้อเท็จจริงเลย”

นายสิบตำรวจหยิบบัตรที่วางอยู่บนพื้นข้างคนตายแผ่นหนึ่งขึ้น มีอักษร วี.วี. กับเลข ๓๔๑ ข้างใต้เขียนไว้ด้วยหมึกในบัตรนั้นด้วย

“นี่อะไร” เขาถามพลางชูบัตรขึ้น

บาร์เกอร์มองดูด้วยความพิศวง “ผมไม่ได้สังเกตมาก่อนเลย” เขาพูด “ผู้ร้ายคงต้องทิ้งไว้แน่”

“วี.วี. - ๓๔๑ ผมไม่เข้าใจความหมายของมันเลย”

นายสิบตำรวจคงพลิกบัตรอยู่ไปมาด้วยนิ้วมืออันใหญ่ของตน “อ้ายวี.วี. นี่มันเป็นอะไรหนอ อาจจะเป็นชื่อย่อของใครคนหนึ่งก็ได้ คุณเก็บอะไรได้ที่นั่นละ หมอพูด”

สิ่งนั้นเป็นก้อนขนาดเล็กย้อมอันหนึ่ง วางอยู่บนพรมหน้าเตาผิง -- เป็นก้อนหนาเตอะสำหรับทำงานตามปกตินี้เอง ซีซิล บาร์เกอร์ ชี้ไปที่กล่องตะปูหัวทองเหลืองกล่องหนึ่งบนกรอบเตาผิง

“มีสเตอร์ดักลาสกำลังจัดการเปลี่ยนรูปภาพเมื่อวานนี้” เขาพูด “ผมได้เห็นกับตาเอง เห็นเขายืนบนเก้าอี้ตัวนั้น ดึงรูปใหญ่ข้างบนนั้น เพราะฉะนั้นแหละ จึงต้องใช้ก้อน”

“เราเอาวางไว้ที่เดิมบนพรมนั่นดีกว่า” นายสิบตำรวจพูดพลางเกาหัวของตัวอย่างงุนงง “เรื่องนี้คงร้อนถึงสมองชั้นเยี่ยมในกองตำรวจที่เดียวถึงจะหยั่งได้กว่าจะเสร็จก็เห็นจะต้องขอแรงทางลอนดอนมาช่วยแน่” เขายกตะเกียงหัวขึ้นชูเดินไปทั่วห้องช้าๆ “ฮัลโล!” เขาร้องอย่างตื่นเต้น พลาจรวบมานที่หน้าต่างไปข้างๆ “มานี่เอาลงก็โงง”

“เมื่อเวลาจุดตะเกียง” หัวหน้าคนรับใช้พูด “เห็นจะสีโงมล่วงแล้วเล็กน้อย”

“มีคนเข้ามาแอบอยู่ที่นี่แน่เทียว” เขาลดตะเกียงลงฉายให้เห็นรอยรองเท้าที่เปื้อนโคลนได้ชัดเจนที่มุม “ผมต้องขอพูดว่านี่รับกันกับความเห็นของคุณ มิสเตอร์บาร์เกอร์ มันสื่อเหมือนว่าคนร้ายเข้ามาในบ้านในระหว่างเวลาสี่โมงล่วงแล้ว ตอนที่มันเอาจอง กับเวลาหกโมงตอนที่สะพานชักขึ้น มันแอบเข้ามาในห้องนี้ เพราะเป็นห้องแรกที่มีคนเห็น เมื่อไม่มีที่อื่นที่มันจะแอบซ่อนได้ มันก็เลยเข้ามาซ่อนอยู่หลังม่านนี้เอง นั่นดูแจ่มแจ้งอยู่ที่เดียว ความประสงค์ข้อใหญ่ของมัน ก็เห็นจะมาลักขโมยนั่นแหละ แต่บังเอิญมิสเตอร์ดักลาสมาเจอเข้า มันก็เลยฆ่าเขาเสียแล้วหนิไป”

“ผมก็เข้าใจอย่างนั้นแหละ” บาร์เกอร์พูด “แต่ผมว่าเราไม่ได้กำลังพบว่าเวลาอันมีค่าของเราอยู่หรือหรือ เราจะออกไปเที่ยวค้นหาตามแถบนี้ให้ทั่วเสียก่อน ที่ผู้ร้ายจะหายสูญไปไม่ได้หรือ”

นายสิบตำรวจคิดอยู่เป็นครู่หนึ่ง

“ยังไม่มีรถไฟว่าจะถึงหกโมงเช้า เพราะฉะนั้นมันจะอาศัยรถไฟหนีไปไม่ได้หรอก ถ้ามันไปตามถนนขาเปี้ยกมอมแมมอย่างนั้น คนเขาก็คงเห็นพิรุฆมันแน่ๆ ถึงอย่างไรตัวผมก็ยังทิ้งที่นี้ไม่ได้จนกว่าจะมีใครมาแทน และผมคิดว่าพวกคุณทุกคนก็อย่าเพิ่งไปไหน จนกว่าเราจะเห็นได้แน่ดกว่านี้ว่าทุกๆ คนอยู่ในฐานะอย่างไร”

หมอรับตะเกียงไปแล้ว และกำลังส่องดูที่ศพอย่างพิถีพิถะระห์ “นี่รอยอะไร” เขาเอ่ยถาม “นี่อาจจะเกี่ยวอะไรกับอาชญากรรมบ้างไหม”

แขนข้างขวาของคนตายยื่นออกมานอกเสื้อคลุม ไม่มีอะไรปิดขึ้นไปถึงราวๆ ข้อศอก แถวๆ กึ่งกลางหน้าแขนมีตราแปลกประหลาดสีน้ำตาลเป็นรูปสามเหลี่ยมอยู่ในวงกลม หนูเด่นอยู่บนผิวหนึ่งสีคล้ายเปลวหมูทีเดียว

“มันไม่ใช่รอยสัก” หมอพูดโดยทอดสายตามองทะเลดูแว่น “ผมไม่เคยเห็นอะไรเหมือนอย่างนี้เลย คนนี้ถูกนาบตรามาในครั้งใดครั้งหนึ่ง เหมือนอย่างที่เขาตีตราวัวควายนั่นแหละ นี่มันหมายความว่าอย่างไรกัน”

“ผมเองก็ไมรู้ความหมายของมัน” ซีซิล บาร์เกอร์ ตอบ “แต่ผมเคยเห็นตราที่ตัวดักลาสนี่มาหลายครั้งแล้วในระยะสิบปีนี่”

“ผมก็เห็นเหมือนกัน” หัวหน้าคนรับใช้พูด “มีหลายครั้งที่เวลานายม้วนแขนเสื้อขึ้น ผมก็ได้เห็นตรานี้แหละ ผมยังสงสัยอยู่บ่อยๆ เหมือนกันว่ามันเป็น

อะไร”

“ถ้าฉันนั้นก็ไม่เกี่ยวอะไรกับอาชญากรรม ถึงจะมีความหมายอย่างไรก็ตาม”
นายสืบตำรวจพูด “แต่นั้นแหละ มันก็เป็นของที่แปลกอยู่ อะไรต่ออะไรในเรื่องนี้
มันล้วนแต่แปลกไปหมดทั้งนั้น อ้าว อะไรอีกล่ะที่นี่”

หัวหน้าคนรับใช้ได้ร้องอุทานออกมาคำหนึ่งด้วยความพิศวง แล้วชี้ไปยังมือ
ผู้ตายที่เหยียดอยู่

“มันเอาแหวนแต่งงานของนายไปด้วย!” เขาละล่ำละลัก

“อะไรนะ!”

“ใช่แล้ว จริงๆ นายสวมแหวนแต่งงานทองเกลี้ยงอยู่กับนิ้วก้อยมือซ้าย
เสมอ -- แหวนวงนั้นกับแหวนทองหยาบๆ อยู่ข้างบน แล้วก็แหวนงูเกี่ยวที่นิ้วนาง
แหวนทองหยาบยังอยู่ แหวนงูเกี่ยวก็อยู่ แต่แหวนแต่งงานหายไป”

“เขาพูดของเขาถูกต้อง” บาร์เกอร์พูด

“แถบออกว่า” นายสืบตำรวจพูด “แหวนแต่งงานอยู่ใต้แหวนอีกวงหนึ่งหรือ”

“เสมอ!”

“ถ้าฉันผู้ร้าย หรือจะเป็นใครก็ตามแต่ ถอดแหวนที่เก่าว่าเป็นแหวนทอง
หยาบวงนี้ก่อน แล้วจึงถอดแหวนแต่งงาน แล้วถึงได้เอาแหวนทองหยาบสวม
กลับคืนไว้อย่างเก่าละซี”

“อย่างนั้นแหละ!”

ตำรวจบ้านนอกสั่นหัว “รู้สึกว่ถ้าเราขอร้องทางลอนดอนแต่เนิ่นๆ เท่าไร
ก็ยิ่งดีเท่านั้น” เขาพูด “ไวต์ เมสัน เป็นคนสามารถก็จริง งานห้องที่ไม่เคย
เหลือบากว่าแรงไวต์ เมสัน เลยสักเรื่องเดียว อีกไม่นานหรอกเขาก็จะมาช่วยเรา
ที่นี่ แต่ผมคาดว่าเราเห็นจะต้องขอแรงทางลอนดอนเสียก่อนจึงจะตลอดรอดฝั่ง
ไปได้เนะนา ถึงอย่างไรผมก็ไม่กระดากใจเลยที่จะพูดว่า มันเหลือกำลังคนชั้นผม
มากมายนัก”

